БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН ● № 224 (19.300). ● 1985 йил 1 октябрь, сешанба ● Баҳоси 3 тийин.

ҚИШГА ҲАР ТОМОНЛАМА ҲОЗИРЛИК КЎРАЙЛИК

30 сентябрь куни Тошкентда бўлиб ўтган кенгашда КПСС Марказий Комитетининг талаблари асосида республика партия, совет ва хўжалик ташкилотларининг халқ хўжалигини куз-қиш фаслида ишлашга тайёрлаш соҳасидаги вазифалари ҳамда 1985 йил 8 июндаги республика кенгашининг тавсиялари қандай бажарилаётганлиги муҳокама этилди. Кенгашда область партия комитетларининг секретарлари, шаҳар ва район партия комитетларининг биринчи секретарлари, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Советининг ва область ижроия комитетларининг раислари, министрликлар, идоралар, бирлашмалар, корхоналарнинг раҳбарлари, касаба союз ва комсомол комитетларининг, халқ контроли органларининг ходимлари қатнашдилар.

Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Раиси Ғ. Ҳ. Қодиров доклад қилди.

Докладни муҳокама қилишда Бутуниттифоқ ишлаб чиқариш бирлашмаси — «Союзузбекгазпром» бошлиғи А. Р. Отажонов, Тошкент область партия комитетининг секретари В. Г. Гордиенко, Ўзбекистон ССР Энергетика ва электрлаштириш министрининг биринчи ўринбосари М. С. Тошпўлатов, «Главсредазнефтегазстрой» бошлиғи Р. Р. Болтаев, «Узбекгидроэнергострой» трестининг бошқарувчиси А. К. Эргашев қатнашдилар.

Халқ хўжалигини куз-қиш фаслига тайёрлаш соҳасида ёз ойларида муайян иш қилинганлиги кенгашда уқтириб ўтилди. Шаҳарлардаги ва корхоналардаги электр станцияларда, сув иситиш ва буғ қозонхоналарида қозон ва турбоагрегатларнинг анчагина қисми, газ саноати объектларида олтингугуртни ажратиб олиш блоклари, компрессор станциялари, электр, иссиқлик, газ, водопровод тармоқлари, уй-жой биноларининг анчагина қисми ремонт қилинди.

Ёқилғи-энергетика комплекси объектларида янги қувватлар ўзлаштирилмоқда. Электр станцияларнинг резерв идишларига суюқ ёқилғи тўлдирилди, ер ости омборларига қарийб планда белгиланганига мувофиқ газ ғамланди. Коммунал-маиший истеъмолчилар, аҳоли ёқилғи билан таъминланмоқда. Эрталабки ва кечки тиғизлик соатларида зўриқишни камайтириш программаси электр, иссиқлик ва газ таъминотининг пухта ишлашини йўлга қўйишга ёрдам беради. Қаттиқ совуқ даврида корхоналарга энергия ва газ беришни чеклаш керак бўлиб қолган тақдирда ишга солинадиган графиклар барвақт тузиб қўйилди — корхоналарнинг бир қисми шундай даврда резерв ёқилғи турига ўтказилади.

Бироқ совуқ тушгунча бирталай масалаларни ҳал этиш лозим, дейишди кенгаш қатнашчилари. Зарур хулосаларга келмаган, ўтган йилнинг қаттиқ қиши қийинчиликларидан сабоқ чиқариб олмаган айрим раҳбарлар танқид қилинди.

«Ангрен» кўмир разрезида кўмир қазиб чиқариш соҳасида жиддий аҳвол вужудга келди, йил бошидан бери сал кам 600 минг тонна ёқилғи кам берилди, бу эса янги Ангрен ГРЭСининг ишини хавф остида қолдиради. Машина-ускуналарнинг аҳволи қониқарсизлиги, ундан фойдаланиш ва уни ремонт қилиш сифати пастлиги, энергоблокларда сув-химиявий режим тез-тез бузилиб туриши, лойиҳа ечимларида йўл қўйилган камчиликлар оқибатида Сирдарё ГРЭСи қувватлари тўлиқ ўзлаштирилмаяпти.

«Главсредазнефтегазстрой» ва «Узбекгидроэнергострой» тресги объектларида газ ва энергетика объектлари сусткашлик билан қурилмоқда.

Республика Энергетика ва электрлаштириш министрлигининг, «Главсредазнефтегазстрой» Бош бошқармаси, «Узбекгидроэнерго строй» тресги, «Союзузбекгазпром», «Средазуголь» бирлашмаларининг раҳбарлари, жойлардаги партия ва совет органлари шу камчиликларни тугатишлари, планлаштириб қўйилган барча ёқилғи-энергетика объектларининг, шу жумладан Янги Ангрен ГРЭСи 2-блокининг, Муборак ТЭЦидаги иккинчи қозон агрегати ва турбогенераторининг, Тошкентдаги «Северная» теплоцентрали 7- қозонхонасининг, газ компрессор станцияларининг, Шимолий Сўх — Наманган газ қувурининг, Шўртан газ комплекси ва Муборак газни қайта ишлаш заводида янги қувватларнинг белгиланган муддатларда сўзсиз ишга туширилишини таъминлашлари зарур.

Саноат корхоналаридаги иссиқлик тармоқларида, иситиш, вентиляция, иссиқ сув таъминоти системаларида тартиб ўрнатиш, ишлаб чиқариш ва маиший биноларни иситиш ишлари жадаллаштирилиши лозим. Қурилишларда ҳам кўп иш қилиниши — совуқ тушгунча асосан ер қазиш ишлари тугалланиши, инженерлик коммуникациялари ётқизиб бўлиниши, объектларга бориладиган вақтинчалик ва доимий йўллар қурилиши керак. Қурилиш индустрияси корхоналарида норуда материалларнинг зарур запаси ғамлаб олиниши, транспортерларнинг иситилиши йўлга қўйилиши лозим. Темирйўлчилар, автомобилчилар ва авиаторлар катта-катта вазифаларни ҳал қилишлари зарур, чунки экономика барча тармоқларининг қишки иш мароми кўп жиҳатдан транспортга боғлиқ.

Қишлоқларда куз-қиш фаслига тайёргарлик кўришда ҳали кўп иш қилиниши керак. Барча чорвачилик комплекслари иситилган деб бўлмайди, уларнинг кўпчилигида чорвадорлар учун қулай хоналар барпо этилмаган. Тракторлар, комбайнлар, бошқа қишлоқ хўжалик техникаси қиш даврида очиқ ҳавода қолиб кетмаслиги, механизаторлар ремонт ишларини олиб боришлари учун нормал шароитларга эга бўлишлари тўғрисида олдиндан ғамхўрлик қилиниши керак.

Кенгаш қатнашчилари ҳар бир меҳнат коллективи иқтисодий тежашни кучайтириши, иссиқлик, энергия, ёқилғи исрофгарчилиги йўлига қаттиқ тўсиқ қўйилиши, лимит интизомига қатъий риоя этилишини таъминлаш зарурлигини алоҳида уқтириб ўтдилар. Хўжалик раҳбарлари, жамоат ташкилотлари, халқ контроли органлари мана шуларни доимо кузатиб боришлари лозим.

Кенгашда республиканинг шаҳар ва қишлоқларидаги уй-жой фондини, касалхоналар, мактаблар, ҳунар-техника билим юртларини, болалар боғча ва яслиларини, бошқа маданий-маиший объектларни куз-қиш фаслига тайёрлашга алоҳида эътибор берилди. Биноларни капитал ва жорий ремонт қилиш, подваллар ва чордоқларни, подъездларни иситиш, водопровод ва иситиш системаларини олдиндан кўздан кечириш ва тартибга солиш соҳасида планлаштириб қўйилган ишларнинг қарийб учдан бир қисми ҳамон бажарилмай келаётганлиги қайд этилди. Уй-жой-коммунал хўжалиги, Соғлиқни сақлаш, Маориф министрликлари ремонт ва қурилиш ташкилотлари билан биргаликда июнь ойида белгиланган тадбирларни бажариш суръатларини оширишлари керак. Тошкентда шаҳар қозонхоналаридаги янги қувватларни ишга туширишни, иссиқлик тармоқлари ётқизишни, квартиралардаги нур билан иситишни радиатор ёрдамида иситиш билан алмаштиришни жадаллаштириш зарур.

Совуқ бошлангунча министрликлар ва идораларнинг раҳбарлари, маҳаллий Советларнинг ижроия комитетлари халқ хўжалигини куз-қиш фаслига ҳозирлашга оид ҳамма тадбирлар сўзсиз бажарилишини таъминлашлари лозим. Бу ишда биронта нуқсонга йўл қўймаслик керак — тадбирлардан ҳар бири қишнинг қаттиқ синовидан ўтади.

Кенгашда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари И. Б. Усмонхўжаев нутқ сўзлади.

Кенгашда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бюросининг аъзолари ва аъзоликка кандидатлари қатнашдилар.

(ЎзТАГ).

XXVII МАТБУОТ МАРКАЗИ ХАБАР ҚИЛАДИ

ҒОЛИБЛАРНИ ҚУТЛАЙМИЗ!

БУХОРО. Олот ва Пешку районлари пахтакорлари уруғлик пахта тайёрлаш йиллик планини бажарганлиги ҳақида ғалаба рапорти беришди. Олотликлар 3460 тонна, пешкуликлар эса 3990 тонна аъло сифатли хом ашё етиштиришга муваффақ бўлдилар. Областда уруғлик пахта топшириш планини бажарган районлар сони 10 тага етди. Давлат улардан 35 минг тонна қимматбаҳо хом ашё қабул қилиб олди. Районлараро мусобақада Олот, Ғиждувон, Қоракўл, Бухоро ва Вобкент районлари заршунослари пешқадамлик қиляптилар.

ҚАШҚАДАРЁ. Яккабоғ райони деҳқонлари ингичка толали пахта топшириш беш йиллик планини муваффақиятли адо этдилар. Давлат хирмонларига 20 минг тоннадан зиёд ипак толали хом ашё жўнатилди. Эришилган ютуқда «Шарқ юлдузи», «Марксизм», «Қизил юлдуз», «Коммунизм» колхозлари меҳнаткашларининг ҳиссаси катта.

НАМАНГАН. Областда яна икки хўжалик беш йиллик пахта топшириш планларини барвақт бажаришди. Ўтган беш йил ичида Наманган районидаги «Ленинград» совхози 35983 тонна, «Коммунизм» совхози 21833 тонна «оқ олтин» топширди. Ҳар икки район пахтакорлари мавсум охирига қадар давлат қабул пунктларига яна 6700 тонна юксак сифатли пахта топшириш юзасидан мажбурият олишди.

МАШИНАЛАР ШАРОФАТИ

ХОРАЗМ. Хива районидаги Беруний номли колхознинг Қадам Нуржонов бошлиқ бригадаси пахтакорлари ўтган куни давлат қабул пунктларига 33 тонна пахта жўнатдилар. Бу йиллик планга нисбатан 11 процент ўсиш, демакдир. Ҳосилнинг асосий қисми машиналарда йиғиб олинди. Мадамин Жуманиёзов ва Бахтиёр Қурёзов сингари илғор механизаторлар мусобақалашиб ишлаб, ҳар куни 8-8,5 тоннадан «оқ олтин» теришмоқда.

СИРДАРЁ. Оқолтин районидаги «Чинобод» совхозининг моҳир механизатори Анорбой Ҳолбоев бир иш сменаси давомида 7 тонна пахта жамғарди. Мавсум бошидан буён у 42 тонналик хирмон тиклади. Совхознинг яна бир моҳир механизатори — Султон Ҳамроқулов ҳам кунига 6,5 тоннадан пахта териб, ҳозиргача ўз агрегати бункеридан 40 тонна ҳосил бўшатди.

ТОШКЕНТ. Ғалаба район пахтазорларида 404 та «зангори кема» юксак унум билан ишлатилмоқда. Уларнинг ҳар бири билан кунига ўртача 7 тоннадан дурдона териб олиняпти. Свердлов номли, «Заря коммунизма» колхозларида эса бу кўрсаткич 9 тоннага қадар етмоқда. Свердлов номли колхознинг Узоқбой Фармонов, «Победа» колхозининг Руслан Чон сингари пешқадам механизаторлари ҳозиргача 90 тоннадан пахта теришди. Улар ҳар куни эл хирмонига 13-14 тоннадан пахта тўкмоқда.

XXVII „ОҚ ОЛТИН" хирмонига

Республика областларида пахта тайёрлашнинг бориши тўғрисида шу йил 30 сентябрга бўлган

МАЪЛУМОТ

(Планга нисбатан процент ҳисобида)

Биринчи устун — областлар; иккинчи устун — бир кунда тайёрланган пахта; учинчи устун — мавсум бошидан буён; тўртинчи устун — шу жумладан бир кунда машинада терилган пахта; бешинчи устун — мавсум бошидан буён.

Хоразм	2,72	48,39	1,86	22,23
Фарғона	3,03	46,92	1,59	8,03
Бухоро	2,18	46,12	0,61	9,33
Наманган	3,46	37,78	3,03	17,12
Андижон	2,41	36,68	1,84	9,77
ҚҚАССР	2,85	33,50	2,73	26,19
Навоий	2,46	33,14	1,79	13,33
Сурхондарё	2,48	31,12	3,36	27,31
Тошкент	4,33	30,88	5,59	31,69
Самарқанд	2,26	27,84	1,82	15,70
Қашқадарё	1,49	18,38	1,30	10,39
Жиззах	2,20	9,64	2,80	11,17
Сирдарё	1,41	6,03	2,02	5,03
Республика бўйича:	2,54	31,51	2,35	15,77
Шу жумладан ингичка толали пахта:				
Наманган	7,32	50,66	—	—
Сурхондарё	3,84	44,79	5,80	39,07
Бухоро	1,60	27,56	—	—
Навоий	0,79	16,64	—	—
Қашқадарё	0,78	7,02	0,27	0,44
Республика бўйича:	2,67	30,94	3,49	23,12

КПСС Марказий Комитетида

КПСС Марказий Комитетининг Сиёсий бюроси халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқаришни ва хизмат соҳасини ривожлантиришнинг 1986—2000 йилларгача мўлжалланган комплекс программасини кўриб чиқиб, маъқуллаганлиги матбуотда хабар қилинган эди. Бундай программа биринчи бор ишлаб чиқилди ва у меҳнаткашларнинг ўсиб бораётган эҳтиёжларини қондиришда бурилиш ясаши керак. Партиянинг ичкиликбозликка ва алкоголизмга қарши авж олиб кетган муросасиз кураши шароитида бу программанинг қабул этилиши алоҳида аҳамиятга эга бўлади.

Халқ фаровонлигини ошириш партиянинг муҳим программавий талаби бўлиб, унинг социал-иқтисодий сиёсати ўзагини ташкил қилади. Халқ учун керакли моллар ишлаб чиқаришни кўпайтиришни, уларнинг сифатини яхшилашни, ҳамма турдаги хизматларни жадал ривожлантиришни партия аҳолининг турмуш даражасини сифат жиҳатдан янги, янада юксак поғонага кўтаришнинг зарур шарти, деб билмоқда.

Аҳолига моллар ишлаб чиқариш билан шуғулланувчи тармоқларни жадал ривожлантириш, ҳақ тўланадиган хизмат кўрсатишнинг кенг тармоғини вужудга келтириш, бу ишга, ихтисослашувидан қатъи назар, халқ хўжалигининг барча тармоқлари корхоналари, бирлашмалари ва ташкилотларини жалб этиш бош вазифа қилиб қўйилган.

Халққа керакли моллар ишлаб чиқариш ва хизмат қилиш фан-техника тараққиёти ютуқларидан фойдаланиш негизига қурилади, бу эса шу моллар ва хизматларнинг сифатини янги поғонага кўтариш, турларини анча кенгайтириш имконини беради.

Программада белгиланган топшириқлар минимал топшириқлар, деб ҳисобланмоқда. Беш йиллик ва йиллик планларда моллар ишлаб чиқариш ҳажмларини кўпайтириш ва хизмат кўрсатиш тадбирларини аҳолининг кўпайиб бораётган пул даромадларига мувофиқ равишда белгилаш, уларни зарур ресурслар билан мустаҳкамлаш кўзда тутилди.

Айрим тармоқларда иш ҳақи билан меҳнат унумдорлигининг ўсиши ўртасида вужудга келаётган қониқарсиз аҳволга, планда белгиланган топшириқларни бузиш ҳолларига эътибор қаратилди. Бу масалаларда зарур тартиб ўрнатилиши, партия билан ҳукуматнинг қарорлари қатъий ва оғишмай бажарилиши, планнинг халқ хўжалиги тармоқларида иш ҳақи билан меҳнат унумдорлиги ўсиши ўртасидаги тўғри нисбатга риоя этилишига ўтказадиган таъсирини ошириш, молиявий контролликни кучайтириш зарур.

Товарлар ва хизматларга оид программани амалга оширишга ҳар бир республика, ўлка, область, район, халқ хўжалигининг ҳар бир тармоғи, мамлакатнинг барча меҳнат коллективлари ҳисса қўшишлари лозим. Комплекс программа ҳамма поғоналарда қандай бажарилаётганлиги устидан доимий контролликни таъминлаш муҳимдир. Республика, ўлка, область территориясида жойлашган барча корхоналар қайси идорага қарашли бўлишидан қатъи назар, уларда моллар ишлаб чиқаришни ва хизмат кўрсатишни ривожлантиришда, аҳолининг шу мол ва хизматларга бўлган эҳтиёжларини жуда тўла-тўкис қондиришда, уларнинг сифатини тубдан оширишда халқ депутатлари Советларининг фаолияти кучайтирилсин. Уларнинг касса плани бажарилиши учун, меҳнаткашларнинг пул даромадлари билан зарур моллар ва хизматларни таклиф этиш ўртасидаги баланслилик учун бўлган масъулияти оширилсин.

Меҳнаткашларни иш ва яшаш жойида ҳақ тўланадиган хизматларнинг ҳамма турлари билан таъминлаш, уларнинг бўш вақтини ва дам олишини ташкил этиш учун қулай шароитлар яратиш, туристик ва физкультура — соғломлаштириш муассасаларининг моддий-техникавий базасини мустаҳкамлаш ишида касаба союз органлари кўпроқ ғамхўрлик қилишлари керак.

Комплекс программа қандай бажарилаётганлиги оммавий ахборот воситалари томонидан мунтазам равишда ёритиб борилиши, меҳнат коллективларининг, халқ хўжалиги тармоқлари ва маҳаллий органларнинг илғор тажрибаси кўрсатиб берилиши керак.

КПСС Марказий Комитети билан СССР Министрлар Советининг қарорида халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқаришни ва хизмат соҳасини ривожлантиришнинг 1986—2000-йилларга мўлжалланган комплекс программаси тасдиқланди. Қарорда қайд этилишича, партиянинг иқтисодий стратегиясини узлуксиз амалга ошириш асосида шу беш йилликда совет кишиларининг моддий ва маданий турмуш даражасини янада юксалтиришга эришилди. Аҳолининг реал даромадлари кўпайди. Уй-жой шароитларини яхшилаш, соғлиқни сақлашни, халқ маорифини, маданият ва спортни ривожлантириш учун кўп иш қилинди.

(Давоми иккинчи бетда).

ЖАҲОН КАСАБА СОЮЗЛАРИ ФЕДЕРАЦИЯСИ БОШ КЕНГАШИГА

Жаҳон касаба союзлари Федерацияси бош кенгашининг ЖКСФ 40 йиллиги арафасида ўтаётган сессияси қатнашчиларини самимий табриклайман. Гитлерчилар фашизми тор-мор этилиб, иккинчи жаҳон уруши ғолибона тугалланиши туфайли жаҳон ишчилар ҳаракати юксалган вазиятда тузилган федерация катта ва шонли йўлни босиб ўтди, меҳнаткашларни интернационал жипслаштириш ишига муҳим ҳисса қўшди.

Ҳозир ЖКСФ меҳнат аҳлининг энг катта халқаро бирлашмаси бўлиб, унинг сафларида турли социал системалар шароитида иш кўраётган касаба союзлари синфий асосда ҳамкорлик қилмоқдалар. ЖКСФга кирувчи ташкилотлар меҳнаткаш халқнинг ҳуқуқларини изчиллик билан қаттиқ туриб ҳимоя қилмоқдалар, империализмга, янги мустамлакачиликка ва ирқчиликка, халқаро монополияларнинг талончилик сиёсатига кескин қарши чиқмоқдалар, тинчлик, демократия, озодлик ва социал тараққиёт учун курашмоқдалар. Улар социализм мамлакатларидаги ижтимоий-сиёсий турмушда тобора кучли роль ўйнамоқдалар, янги жамиятни қуриш ва ривожлантиришда актив қатнашмоқдалар, меҳнаткашларнинг манфаатлари йўлида катта ва кўп қиррали иш олиб бормоқдалар. Халқаро вазият кескинлашиб бораётганлиги халқларнинг тинчлик тақдири учун ташвишини кучайтирмоқда. Энг агрессив империалист доиралар, ҳарбий саноат комплекси авж олдириб юборган қуролланиш пойгаси меҳнат аҳлининг аҳволига салбий таъсир қилибгина қолмай, шу билан бирга инсоният келажагининг ўзини ҳам таҳлика остида қолдирмоқда.

Меҳнаткашларнинг манфаатларига бошқа йўл мос бўлиб тушади, бу йўл — кескинликни юмшатишга қайтишдан, қуролланиш пойгаси ўз домига тортаётган одам ва материал ресурсларидан ўткир социал-иқтисодий муаммоларни ҳал этиш: оммавий ишсизликни, иқтисодий қолоқликни, очлик ва саводсизликни тугатиш, янги халқаро иқтисодий тартиб ўрнатиш учун фойдаланишдан иборат. Шу мақсадларга эришиш учун курашнинг муваффақияти кўп жиҳатдан касаба союзларига, умуман халқаро ишчилар синфига боғлиқ.

Совет Иттифоқи ана шундай ривожланишнинг қатъий тарафдоридир. Бизнинг мақсадимиз — халқаро вазиятни тубдан соғломлаштиришдан, уруш хавфини тугатишдан, ердаги қуролланиш пойгасини тўхтатиш ва космосда шундай пойгага йўл қўймасликдан, ажал келтирувчи ядро аслахахоналарини қисқартириб, бора-бора уларни бутунлай йўқ қилиб юборишдан иборат. Жаҳон касаба союзлари федерациясини барпо этишда ва ривожлантиришда қатнашган совет касаба союзлари шу ваколатли халқаро ташкилотда бундан буён ҳам актив ишлайверишларига, унинг фаолияти самарадорлигини оширишга, жаҳон касаба союз ҳаракатида ҳаракат бирлиги ғояларини қарор топтиришга кўмаклашаверишларига аминман. Улар бундан буён ҳам пролетар интернационализми позицияларида қаттиқ туриб, ўзларининг чет эллардаги синфдош қардошлари одилона курашини қўллаб-қувватлайверадилар. Меҳнаткашларнинг бирдамлиги — касаба союз ҳаракатининг қудратли куч манбаидир.

Жаҳон касаба союзлари федерациясининг меҳнаткашлар бахт-саодати йўлидаги фаолиятида, социал тараққиёт учун, халқлар ўртасида тинчлик ва дўстлик иши учун курашида унга янгидан-янги муваффақиятлар тилайман.

М. ГОРБАЧЕВ.

Хитой Халқ Республикасининг раиси ЛИ СЯНЬНЯНга
Халқ вакиллари умумхитой мажлиси доимий комитетининг раиси ПЭН ЧЖЭНга
ХХР Давлат Кенгашининг Бош министри ЧЖАО ЦЗИЯНга

СССР Олий Совети Президиуми ва СССР Министрлар Совети Хитой Халқ Республикаси эълон қилинганлигининг 36 йиллиги муносабати билан совет халқи номидан хитой халқига кутловлар ва эзгу истаклар йўллайдилар.

Хитойда империализм, феодализм ва реакция кучлари устидан қозонилган ҳамда хитой халқининг социализм йўлига ўтишини белгилаб берган, унинг миллий ва социал озодлик учун олиб борган қаҳрамонона революцион курашини муносиб туғаллаган ғалаба жаҳон тарихида шонли воқеа бўлди. Ўзининг интернационал бурчига содиқ бўлган Совет Иттифоқи Хитой меҳнаткашларининг адолатли ишини муттасил қўллаб-қувватлаб келди ва ҳамиша уларнинг томонида бўлди.

Мамлакатимиз Совет-Хитой муносабатлари соҳасида ўзининг изчил принципиал йўлини ўтказиб, бу муносабатларнинг жиддий яхшиланишини, ўзаро фойдали алоқалар ва муносабатлар янада ривожлантирилишини, сиёсий мулоқот кенгайтирилиши ва чуқурлаштирилишини ёқлаб чиқмоқда. Совет Иттифоқи иккала мамлакат ўртасида ўзаро мақбул ва тенг ҳуқуқли асосда яхши қўшничилик ва ҳар томонлама ҳамкорлик тикланиши зарур, деган ишончга асосланади. Бу эса Совет ва Хитой халқларининг туб манфаатларига мос бўлиб тушган, Осиёда хавфсизликни, тинчлик ва социализм позицияларини мустаҳкамлашга кўмаклашган бўлур эди.

Иқтисодий ва маданий қурилишда улуғ хитой халқига муваффақиятлар, фаровонлик ва равнақ тилаймиз.

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИ — **СССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИ**

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИДА

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг навбатдаги мажлисида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети биринчи секретари, СССР Олий Совети Президиуми аъзоси И. Б. Усмонхўжаевнинг СССР Олий Совети Президиумининг бўлиб ўтган мажлиси ҳамда унда қабул қилинган қарорлар тўғрисидаги ахбороти тингланди. Бу муҳим ҳужжатларда КПСС Марказий Комитетининг 1985 йил апрель ва июль Пленумлари талаблари асосида халқ хўжалигини интенсивлаш, фан-техника тараққиётини жадаллаштириш, социал-иқтисодий ривожлантириш планларини муваффақиятли бажариш вазифаларини ҳал этишда халқ депутатлари Советларининг ролини янада оширишнинг конкрет тадбирлари белгилаб берилганлиги уқтириб ўтилди. Президиум СССР Олий Совети Президиуми қарорларини оғишмай раҳбарлик ва ижро этиш учун қабул қилиб, республика халқ депутатлари Советларининг диққат-эътиборини ташкилотчилик ва тарбиявий фаолиятни кучайтиришга, уларнинг ҳуқуқ ва ваколатларидан энг кўп даражада фойдаланишга, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг XVI пленуми қарорларини бажариш юзасидан янада актив иш олиб боришга, салбий ҳодисаларни қатъият билан тугатишга, 1985 йил учун қабул қилинган халқ хўжалик планлари ва социалистик мажбуриятларнинг сўзсиз бажарилишини таъминлашга, КПСС XXVII съездини ва Ўзбекистон Компартиясининг XXI съездини муносиб кутиб олиш учун бутун куч ва резервларни сафарбар этишга қаратди.

Мажлисда шу йил август ойида Советлар депутатларининг сайловчилар олдида берган ҳисоботлари якунлари чиқарилди. Ҳисоботлар меҳнаткашларнинг юксак активлиги, ишчанлик вазиятида ўтди. Учрашувларда хўжалик ва социал-иқтисодий қурилишнинг барча жиҳатларига, аҳолига хизмат кўрсатишни янада яхшилашга тааллуқли кўпдан-кўп қимматли танқидий мулоҳазалар ва таклифлар айтилди. Советлар ижроия комитетларининг, хўжалик органларининг диққат-эътибори сайловчиларнинг таклифларини, уларнинг наказларини амалга ошириш билан, сайловчиларнинг эҳтиёжларини янада тўлиқ қондириш билан боғлиқ амалий чораларни кўриш зарурлигига қаратилди. Депутатларнинг сайловчилар билан учрашувлари практикасини янада такомиллаштиришга қаратилган тадбирлар ҳам белгиланди.

Президиум Озиқ-овқат программасини бажариш, маҳсулот етиштиришни кўпайтириш ва аҳолини юқори сифатли маҳсулот билан янада тўлиқ таъминлаш юзасидан Ўзбекистон ССР Мева-сабзавот хўжалиги министрлигининг фаолиятини муҳокама этди. Министрлик ва унинг қарамоғидаги кўпгина корхоналар бу вазифаларни ҳали тўла уддалай олмаётганини қайд этилди. Сабзавот ва мева етиштириш беш йиллик топшириқлари қониқарсиз бажарилмоқда. Қайта ишлаш корхоналари сабзавот ва мева консерваларини, мураббо, компот, жем ва бошқа харидоргир маҳсулотларни ниҳоятда кам чиқармоқда. Вино заводлари алкоголсиз ичимликлар ва шарбатлар ишлаб чиқаришга сусткашлик билан қайта созланмоқда. Технология интизомининг бузилиши оқибатида кўплаб ностандарт маҳсулот ишлаб чиқарилмоқда.

Мева-сабзавот хўжалиги министрлигига, унинг коллегиясига корхоналарга раҳбарлик қилишни кучайтириш, агросаноат комплексининг барча тармоқларини илғор агротехника ва интенсив технология асосида комплекс балансли ривожлантиришни таъминлаш, қайта ишлаш саноати ва аҳоли эҳтиёжларини тўлиқ қондириш мақсадида зарур турдаги сабзавот ва мевани белгиланган муддатларда етиштиришни таъминлаш топширилди.

«Дала — магазин» системасида давлат йўли билан тартиб ўрнатиш зарур, маҳсулотни ўғирлаш ва талон-торож қилиш, чайқовчилик фактларига қарши кескин кураш олиб бориш керак.

Халқ депутатлари Советларига Мева-сабзавот хўжалиги министрлиги корхоналари иши билан чуқурроқ шуғулланиш, аҳолини мева-сабзавот маҳсулотлари билан таъминлаш ҳақида ғамхўрликни кучайтириш, маҳсулотни сақлаш ва қайта ишлашнинг моддий-техника базасини мустаҳкамлаш, маҳсулотнинг нобуд бўлишига батамом барҳам бериш таклиф этилди.

Меҳнат коллективлари тўғрисидаги Қонуннинг бажарилишини ташкил этиш юзасидан олиб борилаётган ишлар ҳақида Ангрен шаҳар Совети ижроия комитетининг докладини тингланди. Президиум бу муҳим ишда етарлича изчиллик ва собитқадамлик кўрсатилмаётганини қайд этиб ўтди. Кўпгина корхоналарда, муассасалар ва ташкилотларда Қонун ҳамон турмуш нормасига айланмаган, хўжалик органларининг раҳбарлари Қонун талабларини ҳамиша ҳам қатъий бажаряптилар, деб бўлмайди. Доимий комиссиялар, депутатлар группалари, ижроия комитети, унинг бўлимлари ва бошқармалари Қонуннинг бажарилишини суст контрол қилмоқдалар, меҳнат коллективларининг ҳуқуқлари тўла амалга оширилиши, Қонун қоидалари ҳаётга оғишмай татбиқ этилиши негизида ишлаб чиқариш ва социал вазифаларни ҳал этишда меҳнаткашларнинг активлиги ҳар томонлама оширилиши учун қатъият кўрсатмаяптилар. Қабул қилинган қарорда меҳнат коллективлари тўғрисидаги Қонунни амалга оширишда Ангрен шаҳар Совети, республикадаги барча халқ депутатлари маҳаллий Советларининг фаолиятини кучайтириш тадбирлари белгиланди.

Бошқа масалалар ҳам кўриб чиқилиб, улар юзасидан тегишли қарорлар қабул қилинди.

Э. А. ШЕВАРДНАДЗЕ МОСКВАГА ҚАЙТИБ КЕЛДИ

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР ташқи ишлар министри Э. А. Шеварднадзе 29 сентябрь куни Вашингтондан Москвага қайтиб келди. У БМТ Бош Ассамблеясининг 40 сессиясида СССР делегациясига бошчилик қилган эди.

Аэропортда уни КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, КПСС Марказий Комитети ҳузуридаги Партия контроли комитетининг раиси М. С. Соломенцев, бошқа расмий кишилар кутиб олдилар.

(ТАСС).

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фармони

ЎРТОҚ И. ҚУРБОНОВНИ ЎЗБЕКИСТОН ССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИ РАИСИНИНГ ЎРИНБОСАРИ ҚИЛИБ ТАЙИНЛАШ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми **қарор қилади:**

Ўртоқ Исмоилжон Қурбонов Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари қилиб тайинлансин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси О. САЛИМОВ.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари Л. БЕКҚУЛБЕКОВА.

Тошкент шаҳри,
1985 йил 29 сентябрь.

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИДА

(Боши биринчи бетда).

КПСС XXVI съездининг истеъмол буюмлари ишлаб чиқаришни илдамроқ ривожлантириш юзасидан берган принципиал кўрсатмасига муттасил риоя қилиб келинмоқда. СССРнинг Озиқ-овқат программаси турмушга татбиқ этилмоқда. Аҳолининг хилма-хил молларга ва хизматларга бўлган, ошиб бораётган эҳтиёжлари тўлиқроқ қондирила бошлади. Моллар ишлаб чиқариш ва хизмат қилиш соҳасининг моддий-техникавий базаси анча мустаҳкамланди. Ихтисослаштирилган тармоқлар билан бир қаторда халқ хўжалигининг деярли ҳамма тармоқлари, меҳнат коллективларининг кўпчилиги моллар ишлаб чиқариш ва хизмат қилиш билан шуғулланмоқдалар.

Шу билан бирга меҳнаткашларнинг ўсиб бораётган эҳтиёжлари ва уларнинг пул даромадлари ошиб бораётганлиги истеъмол моллари ишлаб чиқаришни ва хизмат соҳасини ривожлантиришни планлаштириш ҳамда бошқаришни қайта қуришни, халқ фаровонлигини доимо ошириш, социалистик турмуш тарзини такомиллаштириш учун социалистик экономиканинг имкониятларидан янада самаралироқ фойдаланишни талаб қилмоқда.

КПСС Марказий Комитетининг 1985 йил апрель Пленумида таъкидлаб ўтилганидек, саноат молларига ва хизматларга бўлган талаб тўла-тўкис қондирилишини, бозор зарур маҳсулот билан таъминланишини йўлга қўйиш, молларнинг сифатини яхшилаш ва турларини кўпайтириш, аҳолига хизмат қилиш маданиятини ошириш зарур.

КПСС Марказий Комитети билан СССР Министрлар Совети ҳисоблайдиларки, халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқаришни ва хизмат соҳасини жадал ривожлантиришни таъминлаш партия, совет ва хўжалик органларининг, касаба союз ва комсомол ташкилотларининг энг муҳим вазифасидир. Совет кишиларининг молларга ва хизматларга бўлган эҳтиёжларини янада тўлиқ қондириш мақсадида программада кўзда тутилган топшириқларни бажаришга барча министрликлар ва идораларнинг куч-ғайратлари қаратилиши керак.

СССР Госпланига, СССР Министрликлари ва идораларига ҳамда Иттифоқдош республикаларнинг Министрлар Советларига СССРни иқтисодий ва социал ривожлантириш йиллик ҳамда беш йиллик давлат планлари лойиҳаларини ишлаб чиқиш пайтида программада моллар ва хизматлар юзасидан белгиланган топшириқларга, шунингдек моллар ишлаб чиқариш ва хизмат соҳасини ривожлантиришнинг сифат жиҳатидан янги поғонасига эришиш зарурлигига асосланиб иш тутиш топширилди. Бунинг учун зарур капитал маблағ, пудрат ишлари лимитлари, меҳнат, молия ва материал-техника ресурслари ажратсинлар. Маданий-маиший ва рўзғор моллари ишлаб чиқариш программасининг тармоқ ва территориал топшириқлари ўзаро боғланишини таъминласинлар.

СССР Министрликлари ва идораларига ҳамда иттифоқдош республикаларнинг Министрлар Советларига:

молларнинг турлари ва сифатини тубдан яхшилашни бирлашма ва корхоналарнинг ишини ўз вақтида қайта қуриб, аҳолига манзур бўладиган юксак истеъмол хусусиятларига эга бўлган маҳсулотлар ишлаб чиқаришга мослаштиришни;

аввало ишлаб чиқариш қувватларидан фойдаланишни яхшилаш, маҳсулот тайёрлаш учун материал сарфини камайтириш, ҳамма турдаги ресурсларни тежаб тергаб сарфлаш, капитал маблағ самарадорлигини ошириш ҳисобига моллар ишлаб чиқаришни ва хизматлар ҳажмини кўпайтиришни;

капитал маблағларни асосан ишлаб турган корхоналарни техника билан қайта қуроллантиришга ва реконструкция қилишга, шунингдек зарур меҳнат ресурсларига эга бўлган шаҳарлар ва посёлкаларда янги корхоналар ҳамда уларнинг филиалларини қуришга сарфлашни;

«А» группа саноат тармоқларида халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқаришга ихтисослаштирилган корхоналар, ишлаб чиқаришлар ва цехлар барпо этишни;

савдо, маиший хизмат ва аҳолига бошқа турдаги хизмат кўрсатадиган корхона ҳамда ташкилотлар тармоғининг жойланишини яхшилаб, уларни иш, ўқиш ва яшаш жойига яқинлаштиришни, шунингдек мазкур корхона ва ташкилотларнинг иш режимини такомиллаштиришни назарда тутишни;

капитал қурилиш планларининг бажарилиши, халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқариш ва реализация қилишга. хизмат соҳасини ривожлантиришга мўлжалланган ишлаб чиқариш қувватларини ўз вақтида ишга тушириш ва ўзлаштириш учун қурилиш ташкилотлари ва буюртмачи-корхоналар раҳбарларининг масъулиятини оширишни;

асосий турдаги моллар ва хизматлардан моддий таъминот даражаси турлича бўлган истеъмолчиларнинг, шунингдек жамиятнинг ғамхўрлиги ва ёрдамига айниқса муҳтож аҳоли категорияларининг (уруш ва меҳнат инвалидлари, кексалар, кўп болали оилалар ва шу кабиларнинг) баҳраманд бўлишини кўзда тутувчи тадбирларни амалга ошириш таклиф қилинди.

1986 йилдан бошлаб СССРни иқтисодий ва социал ривожлантириш йиллик ва беш йиллик давлат планлари лойиҳаларида халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқариш ва реализация қилишни ҳамда аҳолига пуллик хизмат кўрсатиш системасини ривожлантириш бўйича бўлимларни кўзда тутиш мақсадга мувофиқ деб топилди. Бу бўлимлардан чакана нархлардаги халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқариш, натурал ҳолда унинг асосий турларини ишлаб чиқариш, чакана товар обороти ҳажмлари ва аҳолига пуллик хизмат кўрсатишни реализация қилиш ҳажмлари юзасидан топшириқлар, Иттифоқдош республикалар, СССР Министрликлари ҳамда идоралари бўйича давлат капитал маблағлари лимитлари ҳамда моддий-техника ресурсларининг асосий турларини етказиб бериш ҳажмлари белгилансин.

СССР Савдо министрлиги, Центросоюз савдо тармоғи бўлган СССР Министрликлари ва идоралари, Иттифоқдош республикаларнинг Министрлар Советлари ўн иккинчи беш йилликда савдо ва умумий овқатланишни ривожлантириш ҳамда яхшилаш, уларнинг моддий базасини мустаҳкамлаш юзасидан программада кўзда тутилган товарлар ва хизмат соҳасидаги планларнинг сўзсиз бажарилишига, аҳолига савдо хизмати кўрсатишнинг илғор форма ва методларини кенг жорий этишга қаратилган комплекс тадбирларни амалга оширишлари лозим. Савдо ташкилотларининг саноат билан алоқасини такомиллаштириш, харидор талабини ўрганиш ва олдиндан прогноз қилиш, моллар сифати устидан ва уларни келишиб олинган турда ўз вақтида етказиб берилиши устидан назоратни кучайтириш зарурлигига уларнинг эътибори қаратилсин.

Енгил ва озиқ-овқат саноати машинасозлиги ва рўзғор асбоблари министрлиги, Қурилиш, йўл ва коммунал машинасозлиги министрлиги ҳамда бошқа машинасозлик министрликларига халқ истеъмоли моллари, умумий овқатланиш ва хизмат соҳаси моллари ишлаб чиқариш ва реализация қилиш учун замонавий машиналар, агрегатлар ва технология линиялари ишлаб чиқаришни ривожлантиришни жадаллаштириш, технология жараёнларини механизациялаш ва автоматлаштириш учун машина ва агрегатлар системаларини яратиш ва кўплаб ишлаб чиқаришни ўзлаштиришни таъминлаш топширилди. Мана шу тармоқларнинг технология ускуналари учун модернизациялаш узелларига ва эҳтиёт қисмларга бўлган эҳтиёжи қондирилсин. Машина-ускуналарнинг техникавий даражаси, сифати ва пишиқ-пухталиги оширилсин.

СССР Химия саноати министрлиги, Минерал ўғит ишлаб чиқариш министрлиги, Нефтни қайта ишлаш ва нефть химияси саноати министрлигига ишлаб чиқаришни кенгайтириш, ишлаб чиқарилаётган химиявий тола ва иплар, бўёқлар ҳамда халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқариш учун ишлатиладиган химиявий хом ашё ва материалларнинг бошқа турлари хилини кўпайтириш ва сифатини яхшилаш таклиф этилди.

СССР Ҳунар-техника таълими давлат комитетига, СССР Олий ва ўрта махсус таълим министрлигига, СССР Меҳнат ва социал масалалар давлат комитетига бошқа манфаатдор СССР Министрликлари ва идоралари, Иттифоқдош республикаларнинг Министрлар Советлари, маҳаллий партия ва совет органлари билан биргаликда халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқариш ва реализация қилиш ҳамда аҳолига хизмат кўрсатиш билан банд бўлган тармоқларни янги техника ва технологияни ўзлаштиришга, турли меҳнат функцияларини қўшиб олиб боришга лаёқатли малакали кадрлар билан янада тўлиқ таъминлаш ҳамда уларнинг корхонада муқим ўрнашиб қолишига эришиш вазифаси топширилди. Халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқариш ва реализация қилиш ҳамда аҳолига хизмат кўрсатиш билан банд бўлган тармоқларнинг ходимларига тегишли ишлаб чиқариш ва социал-маиший шарт-шароитлар яратиш тўғрисида кўпроқ ғамхўрлик қилинсин. Уй-жой, мактабгача болалар тарбия муассасалари ва социал-маданий объектлар қурилиши учун зарур ресурслар ажратиб берилсин.

КПСС Марказий Комитети билан СССР Министрлар Совети СССР Госплани ва СССР Фан ва техника давлат комитети зиммасига манфаатдор СССР Министрликлари ва идоралари билан биргаликда маданий-маиший ва хўжалик буюмларининг айрим турларини ишлаб чиқаришда етакчи ҳисобланган СССР министрликлари ва идоралари фаолиятини янада такомиллаштириш тадбирларини ишлаб чиқишда, ягона техника сиёсатини ўтказишда, янги буюмлар ишлаб чиқиш ва уларни ишлаб чиқаришни ўзлаштиришни жадаллаштиришда ишлаб чиқаришни мувофиқлаштириш, аҳолининг айрим моллар туригагина эмас, балки товарларнинг истеъмол комплексларига бўлган талабини янада тўлиқ қондиришда уларнинг роли ва масъулиятини кучайтириш вазифасини юкладилар.

СССР Госплани, СССР Министрликлари ва идоралари ҳамда Иттифоқдош республикаларнинг Министрлар Советлари енгил ва маҳаллий саноатда, аҳолига маиший хизмат кўрсатиш ва бошқа тармоқларда амалга оширилаётган иқтисодий эксперимент натижалари асосида 1986—1990 йилларда халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқариш ва реализация қилиш ҳамда аҳолига хизмат кўрсатиш билан банд бўлган бирлашмалар, корхоналар ва ташкилотларда планлаштиришни ва иқтисодий рағбатлантиришни янада яхшилаш системасини ишлаб чиқиб, амалга оширишлари керак.

СССР Фан ва техника давлат комитети, СССР Госплани, СССР Савдо министрлиги, Центросоюз, СССР Нархлар давлат комитети, СССР Марказий Статистика бошқармаси ва СССР Фанлар академиясига СССРнинг бошқа министрликлари ва идораларини ҳамда Иттифоқдош республикаларнинг Министрлар Советларини жалб этган ҳолда аҳолининг халқ истеъмоли моллари ва хизмат кўрсатишга бўлган эҳтиёжи ва талабини ўрганиш ва шакллантиришнинг умумдавлат системасини ишлаб чиқиш ва 1987 йилдан бошлаб уни босқичма-босқич амалга ошириш топширилди.

СССР Фан ва техника давлат комитетига, СССР Госпланига, СССР Фанлар академиясига СССРнинг тегишли министрликлари ва идоралари ҳамда Иттифоқдош республикаларнинг Министрлар Советлари билан биргаликда халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқарувчи тармоқларда, савдода ва хизмат соҳасида ўн иккинчи беш йилликда илғор техника ва технологияни жорий этишни жадаллаштириш, янги товарлар ишлаб чиқаришни кўпайтириш ва аҳолига хизмат кўрсатиш формаларини такомиллаштиришга қаратилган тармоқ илмий-техника комплекс программаларини ишлаб чиқиб, амалга оширишни таъминлаш таклиф этилди.

Халқ истеъмоли моллари, хом ашё, материаллар, комплектлаш узеллари ва деталлари, асбоб-ускуналар, шунингдек хизмат соҳаси бўйича молларни ишлаб чиқариш ва ўзаро етказиб бериш борасида, молларнинг янги турларини яратиш ва уларни ишлаб чиқаришни йўлга қўйишда илмий-техника ҳамкорлигини кенгайтириш ва унинг самарадорлигини ошириш, янги технология жараёнларини, машина ва ускуналарнинг илғор системаларини ишлаб чиқиш ва жорий этишда социалистик мамлакатлар билан ҳамкорликни янада ривожлантириш ва чуқурлаштириш кўзда тутилади.

Иттифоқдош республикаларнинг Компартиялари Марказий Комитетлари билан Министрлар Советларига Касаба союзлари республика Советлари, Иттифоқдош республикаларнинг ЛКСМ Марказий Комитетлари билан биргаликда ва халқ депутатлари Советлари иштирокида товарлар ва хизмат кўрсатиш программалари кўрсаткичлари ва топшириқларидан келиб чиқиб, 3 ойлик муддат ичида Иттифоқдош республикаларнинг тегишли программалари лойиҳаларини аниқлаб олиш топширилди.

Иттифоқдош республикаларнинг Компартиялари Марказий Комитетлари билан Министрлар Советлари, ўлка ва область партия комитетлари, СССР Министрликлари ва идоралари, автоном республикаларнинг Министрлар Советлари, халқ депутатлари ўлка ва область Советларининг ижроия комитетлари, касаба союз ва комсомол органларига аҳолини товарлар ва хизмат билан янада тўлиқ таъминлашга қаратилган товарлар ва хизмат программаларида кўзда тутилган вазифаларнинг бажарилиши юзасидан ташкилотчилик ишларини авж олдириб юбориш, бунда аҳолининг товарларга ва хизматларга бўлган эҳтиёжининг қондирилиши одамларнинг оқилона эҳтиёжлари ва қизиқишларини шакллантириш соҳасида актив иш олиб боришни кўзда тутиш тавсия қилинди.

Республикалар, ўлкалар ва областларнинг партия ва совет органлари аҳолининг товарлар ва хизматларга бўлган эҳтиёжини, аввало жойларда мавжуд резервлардан энг кўп даражада фойдаланиш ҳисобига қондириш учун тўла жавобгардирлар.

Товарлар ва хизмат программаларини амалга ошириш жараёнида товарлар ишлаб чиқариш ва хизмат кўрсатиш ҳажмини ошириш, фан-техника тараққиёти ютуқларидан фойдаланиш, ишлаб чиқаришни янада интенсивлаш негизида улар сифатини яхшилашнинг резервлари ва қўшимча имкониятларини қидириб топиш лозим.

1986—2000 йилларда халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқариш ва хизмат соҳасини ривожлантириш комплекс программасида белгиланган топшириқларнинг муваффақиятли бажарилиши учун социалистик мусобақани ривожлантириш мақсадида саноат, савдо ва хизмат кўрсатиш бирлашмалари, корхоналари ва ташкилотлари коллективларини мукофотлаш учун КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг ўнта кўчма Қизил байроғи, дипломлари ва пул мукофотлари таъсис этилди, шулардан бешта байроқ «Саноатда юқори сифатли халқ истеъмоли молларини ишлаб чиқаришни ривожлантиришдаги муваффақиятлари учун» ва бешта байроқ «Хизматни ривожлантиришдаги ва аҳолига хизмат кўрсатиш сифатини яхшилашдаги муваффақиятлари учун» берилади.

Халқ истеъмоли молларини ишлаб чиқариш ва аҳолига пулли хизмат кўрсатишни реализация қилиш, чакана товар обороти йиллик планини бажаришда, шунингдек аҳолига хизмат кўрсатиш сифатини яхшилашда энг юқори кўрсаткичга эришган коллективлар кўчма Қизил байроқлар билан мукофотланади.

ВЦСПСга ҳамда Меҳнат ва социал масалалар давлат комитетига ишлаб чиқаришни ривожлантиришни жадаллаштириш ва халқ истеъмол моллари реализация қилиш ҳамда хизмат соҳасини ривожлантириш, аҳолига хизмат кўрсатиш сифатини яхшилаш учун социалистик мусобақа якунларини чиқариш шарти ва тартибини ишлаб чиқиш топширилди.

КПСС Марказий Комитети билан СССР Министрлар Совети партия, совет, касаба союз ва комсомол ташкилотлари, саноат корхоналарининг, савдо хизмат соҳаси, халқ хўжалигининг улар билан турдош тармоқлари раҳбарлари, ишчилари ва мутахассислари, мамлакатимизнинг барча меҳнаткашлари товар ва хизмат соҳаси программасининг муваффақиятли амалга оширилиши учун барча зарур ишларни қиладилар, деб қатъий ишонч билдирадилар.

1986—2000 йилларда халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқариш ва хизмат соҳасини ривожлантириш комплекс программаси марказий матбуотда эълон қилинади.

ДАЛАЛАРДАН ДАРАКЛАР

● ПАХТА

АНДИЖОН. Жалолқудуқ районидаги Ильич номли совхознинг 7-бўлимидан Абдуфаттоҳ Гайиров бошлиқ бригада коллективи кунлик ўсишда энг юқори кўрсаткичга эришди. Заршунослар бир кунда йиллик планнинг 17,9 проценти миқдорида пахта тайёрладилар. Шу райондаги «Пахтакор» колхозининг Адҳамжон Экбалов, Комсомолобод районидаги «Партия XXIV съезди» совхозининг Абдумухтор Эргашев, Пахтаобод районидаги «Маданият» совхозининг Абулқосим Эсонов ўртоқлар бош бўлган бригадалар ҳам кунига 9,5-13 процентга етказиб пахта тайёрлашяпти.

* * *

САМАРҚАНД. Каттақўрғон районидаги Крупская номли совхознинг Хушин Маҳмудов бошлиқ бригадаси заршунослари бугунгача мавжуд 85 гектар пахта майдонларининг ҳар гектарида пландаги 23 центнер ўрнига 29,1 центнердан «оқ олтин» йиғиб олдилар. Мавсум бошидан буён қабул пунктларига 204 тонна аъло сифатли «оқ олтин» жўнатилди. Бригаданинг Муҳтарама Маҳмудова, Туйғуной Турсунова, Соҳиба Азизова каби илғор теримчилари кунига 150-200 килограммдан дурдона теришяпти. Коллектив аъзолари уруғлик пахта етиштирилган участкаларнинг ҳар гектаридан 34 центнердан қимматбаҳо хом ашё тўплаб, мажбуриятларини шараф билан адо этдилар.

● ПОЛИЗ

Олтиариқ район меҳнаткашлари давлатга 2995 тонна турли хил полиз маҳсулотлари етказиб бериб, якунловчи йил топшириғини барвақт адо этдилар. Бутуниттифоқ фондига пландаги 460 тонна ўрнига 1900 тонна маҳсулот ўтказилди ва у мамлакатимизнинг Узоқ Шарқ, Сибирь районларига жўнатилди.

Эришилган ғалабага «Ўзбекистон», «Ленинград», Охунбобоев номли, Энгельс номли, «Комсомол», «Ленинизм» колхозлари полизчилари баракали улуш қўшдилар.

Район полизчилари ўз имкониятларини ҳисоблаб чиқиб, давлатга қўшимча яна 200 тонна маҳсулот етказиб беришга қарор қилишди.

ОБЛАСТЬ ПАРТИЯ КОМИТЕТЛАРИНИНГ ПЛЕНУМЛАРИ

Наманган область партия комитетининг пленуми бўлиб ўтди. Пленум қатнашчилари область партия комитети биринчи секретари Н. Р. Ражабовнинг «КПСС Марказий Комитети 1985 йил апрель Пленуми қарорлари асосида область партия ташкилотининг аҳолига савдо ва коммунал-маиший хизматни яхшилаш борасидаги вазифалари ҳақида»ги докладини муҳокама қилдилар.

* * *

Тошкент область партия комитетининг пленуми бўлиб ўтди. Олмалиқ шаҳар партия комитетининг биринчи секретари М. М. Мирқосимов ва Тошкент шаҳар Ленин район партия комитетининг биринчи секретари Ю. А. Асепковнинг КПСС Марказий Комитетининг «Ичкиликбозлик ва алкоголизмни бартараф этиш тадбирлари тўғрисида»ги қарорини бажариш ва жамиятга қарши ходисаларга нисбатан курашни кучайтириш ишлари тўғрисидаги ҳисоботлари тингланди.

Пленум қатнашчилари XXI Тошкент область партия конференциясида ва область партия комитетининг шундан кейинги пленумларида билдирилган танқидий фикр-мулоҳазаларга жавобан қандай ишлар қилинаётганлиги ҳақидаги ахборотни ҳам тингладилар.

(ЎзТАГ).

ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ СЕССИЯСИ

УРГАНЧ, 30 сентябрь. (ЎзТАГ). Бугун бу ерда халқ депутатлари Хоразм область Советининг сессияси бўлиб ўтди. Сессия иштирокчилари «СССРда халқ депутатларининг статуси тўғрисида»ги СССР Қонунига риоя этилиши устидан контролни янада кучайтириш ҳамда область маҳаллий Советлари депутатларининг активлигини кучайтириш тўғрисидаги масалани муҳокама этдилар. Область ижроия комитетининг раиси К. Сапаев доклад қилди.

Сессия область Советининг олдинги сессияларида билдирилган илтимослар, таклифлар ва танқидий мулоҳазаларнинг қандай бажарилаётганлиги тўғрисидаги ахборотни ҳам тинглади.

Сессияда Хоразм область партия комитетининг биринчи секретари М. Худойберганов нутқ сўзлади.

КАМПУЧИЯЛИК МЕҲМОНЛАР

Кампучия Халқ революцион партияси Марказий Комитети бўлим мудирининг ўринбосари Сок Сен бошчилигидаги партия Марказий Комитети халқаро бўлими делегацияси республика ҳаёти билан танишиб чиқди.

Меҳмонлар В. И. Ленин Марказий музейининг Тошкентдаги филиалини бориб кўрдилар, Ўзбекистон ССР Халқ хўжалиги ютуқлари виставкасида, «Ўзбексельмаш» ишлаб чиқариш бирлашмасида бўлиб, республика пойтахтининг диққатга сазовор жойларини кўздан кечирдилар ва Самарқандга сафар қилдилар.

Кампучиядан келган делегация Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетида қабул қилинди.

(ЎзТАГ).

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИДА

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми республика учун ўқитувчи кадрлар тайёрлаш ва уларни коммунистик руҳда тарбиялаш, илмий тадқиқотларни ривожлантириш соҳасидаги хизматлари учун ва Низомий номли Тошкент давлат педагогика институтининг 50 йиллиги муносабати билан институт кафедра мудирлари Аъзам **Шерматов** ва Абдусалом Мақсудович **Йўлдошев** ўртоқларга «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган фан арбоби»: декан Ғалимжон Раҳимжонович **Асанов**, кафедра мудирлари Акбар Таласович **Ғафуров** ва Галина Ильинична **Желтова**, доцент Назрулла **Ибодов**, кафедра мудирлари Капитолина Николаевна **Лаврентьева** ва Ботир Мирзараҳимович **Мирзааҳмедов** ўртоқларга «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган халқ маорифи ходими» фахрий унвонлари берди.

Институт ходимларидан бир группаси Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотланди.

ҚИШГА ШАЙМИСИЗ?

САБОҚЛАР ВА ЖУМБОҚЛАР

УЙЛАР НЕГА ИСИМАДИ?

Шаҳар хўжалигини қишга тайёрлаш шу куннинг сира кечиктириб бўлмайдиган ғоят муҳим вазифаларидан. Бу даврда ишлаб чиқариш суръатлари бир меъёрда ўсишини таъминлаш ана шу долзарб масала қай даражада ҳал этилишига боғлиқ. Йирик маданият ва саноат маркази —Самарқанд шаҳрида ҳар йили қишга қўл учида ҳозирлик кўрилади. Масалага ойдинлик киритиш учун 1984—1985 йилги мавсум сабоқларини таҳлил этайлик.

Ўтган йилги мавсум қийинчиликлари ҳақида, айниқса, шу кунларда тез-тез куйиниб гапиришмоқда. Сабаби аён: қиш тобора яқинлашаётганлиги самарқандликларни ташвишга соляпти. Чунки ўтган қиш шаҳар ҳаётида жиддий қийинчиликлар вужудга келтирди, аниқроғи шаҳарнинг бир қисмида уйлар бутунлай исимади. Масалан, «А», «Б» микрорайонлари, Суғдиёна, Октябрь, Сартепа массивлари, Гагарин, Фрунзе кўчаларида яшовчи минглаб аҳоли қиш-қировли кунларда иссиқлик энергиясидан баҳраманд бўлолмади.

Тасаввур қилинг: ана шу жойларда кўп квартирали 268 та уй мавжуд. Мавсум давомида бу уйлардан бирортаси нормадаги даражада иситилганини ҳеч ким эслолмайди. Бундан ташқари, шу микрорайонлар, массивлар, кўчаларда жойлашган кўпгина мактаблар, боғчалар, турли ташкилот-муассасалар бинолари яхши иситилмаган.

Хўш, бунинг сабаби нимада?

Биз ана шу савол билан Самарқанд шаҳар уй-жой бошқармасининг бош инженери Абдураҳмон Умаровга мурожаат қилдик. У, бундай камчилик юз бериши бошқармага алоқадор эмаслигини исботлашга уринди. Унинг фикрича, ўтган йили бошқарма ва унга қарашли бўлинмалар ўз бурчини ҳалол ўтаган эмиш. Хуллас, ҳамма айбни «Теплокоммунэнерго» область ишлаб чиқариш бошқармаси раҳбарлари ва мутахассисларига тўнкади. Умуман, унинг бу гапида ҳам жон бор: мазкур бошқармада ўтган йили қишга тайёргарлик кўришда иш сифати таъминланмади, аксинча, суръат кетидан қувилди, оқибатда, иситиш тармоқлари ремонтида пала-партишликка йўл қўйилди.

Бош инженер А. Умаров сувдан қуруқ чиқишга урингани билан бундан, шаҳар уй-жой бошқармаси намунали ишлабди-да, деган хулоса келиб чиқмайди. Ўтган йили мазкур бошқарма ҳам ишончни оқламади. Ертўла, уйларнинг ичкариларида иситиш тармоқлари сифатсиз ремонт қилингани қиш давомида яққол кўринди.

Шаҳардаги марказлашган «РК-2» буғ-иситиш системаси Акмал Икромов кўчасида жойлашган бўлиб, юқорида эслатилган 268 уйга хизмат кўрсатиши керак эди. Бултур иситиш мавсуми бошлангач, орадан кўп ўтмай, мазкур система ишламай қолди. У нормага кўра, сувни 100 даражадан ошириб иситиши, сўнг уйларга етказиб бериши керак экан. Афсуски, қирчиллама қиш пайтларида ҳам у тарқатган сувнинг ҳарорати 50-60 даражадан ошмади.

Уйларни иситишда узилишлар рўй беришига яна бошқа нарсалар ҳам сабаб бўлган. «РК-2» системаси қувурлари соатига бор-йўғи 600 кубометр сув ўтказаркан, ваҳолонки, талаб тўрт баравар катта! Шу эҳтиёжни қондириш мақсадида ҳар йили қишда яхши тозаланмаган, ифлос сув қувурлардан нормадагидан ортиқча юборилади. Натижада, қувурлар, уйлардаги иситиш ускуналари, трубалар лойқа билан тўлиб қолади. Абдураҳмон Раҳимовичнинг таъкидлашича, бунинг оқибатида бошқарма ҳар йили 18-20 минг метр трубани ортиқча алмаштиришга мажбур бўляпти ва 60-70 минг сўм зарар кўриляпти. 1984—1985 йилги мавсумда уйлар нормал исимаганлигига бир жиҳатдан трубалар яроқсиз бўлиб қолганлиги ҳам сабаб бўлди.

Афсуски, трубалар муаммоси ҳамма вақт ҳам бирдек муваффақиятли ҳал этилмайди. Масалан, бултур кўпгина участкаларда эски трубалар алмаштирилмаганлиги, кўнгилдагидек ремонт қилинмаганлиги хунук оқибатларга олиб келди. Қаҳратон қиш пайти Сўғдиёна массивидаги 8,14-уйларнинг ертўласидаги трубалар ёрилиб кетди. Шаҳар уй-жой бошқармаси авария бўлими раҳбарлари ва ходимлари буни тезлик билан бартараф этиш чораларини кўришмади. 11-уй-жойдан фойдаланиш идорасидаги ўртоқлар (бошлиғи П. Пардаев) ҳам пинак бузишмади, бошқарманинг авария бўлими турганда биз ўзимизни қийнаб ўтирмаймиз, дейишди улар. Шундай кўнгилсиз воқеалар 2, 6, 7, 9, 10-уй-жойдан фойдаланиш идораларига қарашли уй-жойларда ҳам юз берди.

МАВСУМ ЭШИК ҚОҚМОҚДА

Иситиш мавсумига саноқли кунлар қолди. Юқорида эслаганимиздек, аввалги мавсум сабоқларини унутмаган самарқандликлар, бу йилги қиш ташвишини ҳозирдан чекмоқдалар. «Наҳотки, яна ўтган галгидек совуқда қоламиз, наҳотки яна уйларимиз исимайди?» деган саволлар билан партия, совет ташкилотларига мурожаат қилмоқдалар.

Шубҳасиз, ўтган йилги камчиликлар такрорланмаслиги керак. Шунинг учун ҳам область партия комитети, область Совети ижроия комитети шаҳар партия, совет органлари, мутасадди ташкилотларнинг раҳбар, мутахассисларига қишга тайёргарлик ишларини янада тезлаштиришни топширди. Уй-жойларни иситиш системалари жорий, капитал ремонти ва қурилиш-монтаж ишлари учун 2 миллион 424 минг сўмлик маблағ ажратилди. Умуман, йил давомида бу маблағни тўла ўзлаштиришга ҳаракат қилинди. Темирйўл, Боғишамол, Сиёб район партия комитетлари, район Советлари ижроия комитетлари шаҳар хўжалигини қиш фаслига ҳозирлашда бирмунча дадил ҳаракат қилдилар.

Лекин область партия комитети, область Совети ижроия комитети ўтган мавсум сабоқлари асосида қўйган юксак талабдан келиб чиқадиган бўлсак, навбатдаги мавсумга ҳозирлик кўришда ҳам сусткашлик қилинаётгани сезилади. Мутасадди ташкилотлар — шаҳар, район уй-жой бошқармалари, уй-жойлардан фойдаланиш идоралари, «Теплокоммунэнерго» область ишлаб чиқариш бошқармаси, пудратчи қурилиш ташкилотлари зиммаларидаги вазифани ўташда масъулият ҳис этишмаяпти.

Шаҳардаги Шоҳизинда, Регистон, Партия XXIII съезди кўчаларида жойлашган буғ-иситиш қозонлари ўтган йили бир меъёрда ишлагани, ҳозир галдаги мавсумга тахт қилиб қўйилгани эътиборга сазовор. Аммо Акмал Икромов кўчасидаги «РК-2» марказий иситиш системаси ҳақида гап кетганда ремонтчилар ноқулай аҳволга тушиб қолишади. Ўтган мавсумда рўй берган можаролар оқибатида система директори Э. Беккер ишдан олиб ташланди. Унинг ўрнига А. Железняков тайинланди.

Агар ремонт ишлари сифати ва суръатини кузатсангиз янги директор ҳам, бош инженер В. Мельников ҳам 1984—1985 йилги мавсум сабоқларидан тегишли хулоса чиқариб олишмаганини сезасиз. Мана, мисол: системанинг учта қозони бор. 15 сентябргача улардан фақат биттаси ремонтдан чиқарилди, қолган иккитасини қиш мавсумига тайёрлаш ҳанузгача судралмоқда.

«Теплокоммунэнерго» область ишлаб чиқариш бошқармаси шаҳар хўжалигини қишга тайёрлашдаги камчиликларни бартараф этишда барча масъулиятни ўз зиммасига олиши керак. Афсуски, мазкур бошқарма айби билан бу жабҳадаги кўпгина зарур юмушлар ўлда-жўлда ётибди. Масалан, иситиш тармоқларини ремонт қилиш графикдан орқада қоляпти. Ҳозиргача 4 та уйда иситиш асбоб-ускуналарини капитал ремонт қилиш ишлари бошланмаган.

Ҳозир уй-жойларга 20 дан зиёд газ пайвандлаш звеноси бириктирилган. Шубҳасиз, иситиш тармоқларини тартибга келтиришда уларнинг роли катта. Афсуски, мазкур звенолар юқори унум билан ишлаши учун шарт-шароит яратилмаяпти. Турли хил трубалар, арматуралар, карбид кальций етишмаслиги оқибатида звенолар ишчи-хизматчилари ҳафталаб бекор туриб қоляпти.

— Самарқанд шаҳрида кўп қаватли уйлар кўп, — дея сўзини давом эттиради А. Умаров. —Уларда ремонт ишларини олиб бориш осон эмас, аммо хўжалигимизда бирорта ҳам автовишка йўқ, бу ҳол иситиш тармоқларини тузатиш-созлаш ишларини тезлаштиришга халақит беряпти. Биз, айниқса, қурилиш материаллари етишмаётганидан қийналяпмиз. Масалан, шаҳар хўжалигини қиш фаслига ҳозирлаш учун бор-йўғи 14 тонна водогазопровод трубаси ажратилган. Ваҳолонки, бу ишни муваффақиятли тугаллаш учун камида 60 тонна шундай труба керак. Бундан ташқари, 5 тонна карбит кальций, 1200 та радиатор, 300 та газ горелкаси, 1200 та арматура етишмаяпти.

Қизиғи шундаки, айни пайтда шаҳардаги 8 та уйнинг ертўласини сув босган.

— Трубалар ёрилган, иложини қилолмаяпмиз, —дейди уй-жой бошқармаси бош инженери А. Умаров.

Ҳали қиш кирмасдан аҳвол шунақа бўлса, эртага қорли-қировли кунларда нима бўлади?

А. ДИЛМУРОДОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ» МАТЕРИАЛЛАРИ ИЗИДАН

«ТАЛАБЧАНЛИК ЕТИШМАГАЧ...»

Газетанинг шу йил 15 июнь сонида босилган юқоридаги сарлавҳали танқидий мақолада Деҳқонобод районида кадрлар билан ишлашда талабчанлик етишмаётганлиги, бу борада йўл қўйилган камчиликлар бартараф этилмаётганлиги ва бошқа нуқсонлар очиб ташланган эди.

ҚАШҚАДАРЁ ОБЛАСТЬ ПАРТИЯ КОМИТЕТИдан олинган жавобда қуйидагилар хабар қилинади:

— Мақола Деҳқонобод район партия комитети бюросида муҳокама қилинди. «Ленинизм» совхози бош бухгалтери Ш. Эшбўриев вазифасидан четлатилди.

Деҳқонобод район партия комитети кадрларни танлаш, жой-жойига қўйиш ва тарбиялашни яхшилаш юзасидан амалий тадбирлар белгилади. Йил якунида хўжалик раҳбарлари ва ўрта бўғин кадрлари аттестациядан ўтказилади.

ОГОҲЛАНТИРИЛДИЛАР

Охунбобоев районидаги «Намуна» совхозидан олинган шикоят хатда «Совет» бўлимида меҳнат интизоми бўшаштириб юборилганлиги, ишчиларга етарли шарт-шароитлар яратиб берилмаганлиги ёзилган эди.

Ушбу мактуб юзасидан текшириш ўтказган ОХУНБОБОЕВ РАЙОН ПАРТИЯ КОМИТЕТИдан олинган жавобда шундай дейилади:

— Текширишда хатда келтирилган фактлар қисман тасдиқланди. Камчиликларга йўл қўйганликлари учун «Намуна» совхозининг «Совет» бўлими бошқарувчиси А. Эргашев, 1-бригада бошлиғи А. Сиддиқов огоҳлантирилдилар.

Совхоз партия комитетига 1-бригадада меҳнат интизомини янада мустаҳкамлаш, далада ишлаётган болали оналар ва ишчиларга етарли шарт-шароитлар яратиб бериш топширилди.

• «ҲОСИЛ—85»

Механизаторлар минбари

МЕҲНАТ БЕЛЛАШУВИ

Амударё районидаги Ленин номли колхоз «оқ олтин» ижодкорлари кейинги йилларда пахта тайёрлаш планларини муттасил бажаришяпти.

Беш йилликнинг якунловчи йилида колхоз аъзолари ва механизаторлари 1700 гектар майдондан 5500 тонна «оқ олтин» териб олишга аҳд қилганлар. Умумий ҳосилнинг 75 процентн «зангори кема»ларда йиғиб олинади. Машина теримини тез ва соз ўтказиш мақсадида 4 та терим-транспорт отряди ташкил қилиниб, уларга етарли миқдорда трактор тележкалари, автомашиналар ажратилган. Ҳар бир терим отрядида кўчма устахоналар ишлаб турибди.

Терим олдидан — сентябрь ойининг бошида механизаторлар мавсумни қисқа муддатларда сифатли ўтказиш, агрегатлардан унумли фойдаланиш, мусобақалашиб ишлаш борасида келишиб олгандилар. Қуйида мусобақадош икки механизаторга сўз берамиз.

ТЕХНИКА ИШЛАБ ТУРСА...

Бозорбой МАТЕҚУБОВ,
Қорақалпоғистон АССР Олий Совети депутати, бригадир-механизатор.

— 1973 йилдан буён механизатор бўлиб ишлайман, ҳар кузакда машинада пахта тераман. Ўтган йили эл хирмонига агрегат бункеридан 130 тонна «оқ олтин» тўкдим. Бригадамиз аъзолари баҳор ойларидаги табиий қийинчиликларга қарамасдан мўл ҳосил етиштиришга эришдилар. 55 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 30 центнердан ҳосил кўтариб, умумий ҳосилдорликни 165 тоннага етказишга аҳд қилганмиз. Бунинг 90 процентини «зангори кема»ларда териб оламиз.

Бу йилги пахта йиғим-терими мавсумида ҳамкасбим Қурбонбой Бердиевни социалистик мусобақага чақириб, мавсумда 150 тонна «оқ олтин» териш мажбуриятини оламан.

Машинада пахта териш завқли иш. Агрегатинг соз бўлса чарчамайсан, киши. Хўжалигимиз механизаторлари буни яхши билишади. Шу боисдан ҳам улар мавсумни ўз агрегатларини пухта созлаб кутиб олишди.

Шу кунларда терим қизғин давом этяпти. Механизаторлар ўртасида мусобақа шартлари ижросига ҳар 5 кунда якун ясаяпмиз. Ғолиблар моддий-маънавий рағбатлантирилмоқда. Ҳозир ҳамкасбларим қатори кунига 4—5 тоннадан пахта териб, илғорлар сафида боряпман. Яна 2—3 кундан кейин бу кўрсаткични 8 тоннага етказиш ниятим бор. КПСС XXVII ва Ўзбекистон Компартияси XXI съездларини шахсий мажбуриятларимни тўла адо этиш билан кутиб оламан.

ТАКЛИФИНГИЗГА ҚЎШИЛДИМ

Қурбонбой БЕРДИЕВ,
коммунистик меҳнат зарбдори

— Дўстим Бозорбой, таклифингизга қўшилдим. Мен ҳам мавсумда машина билан 150 тонна «оқ олтин» теришга сўз бераман. Тағин айтиб қўяй, кўп терсам тераман-у кам термайман.

Зсро, пахтани кўп ва сифатли териш сизу бизга, механизаторга боғлиқ. Нима учун бу гапни айтаяпман. Айрим механизаторлар теримга чинакам киришмайди. Бошида «у етмайди, бу етмайди» деган баҳоналарни рўкач қилиб, соз техникани ҳам ишдан чиқариб қўйишади. Жонкуяр, ўз касбини севган киши эса баҳона изламайди, камчилик қидирмайди, резервларни ахтариб топиб, теримда намуна кўрсатади. Амин Эрдешев, Собир Қурбонов, Шомурот Собиров каби касбдош дўстларим ана шундай механик-ҳайдовчилар бўлиб, ҳар сменада 5—7 тоннадан ошириб «оқ олтин» теришяпти. Мен ишлаётган бригада пахтакорлари 100 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 33 центнердан ҳосил кўтаришга бел боғлашган.

Етиштирилган ҳосилни 27 кунда йиғиб-териб олиш — аҳд-муддаомиз.

МАЖБУРИЯТ — 7 ОКТЯБРГАЧА

Задарё районидаги «Наманган» совхозида терим агрегатлари юксак унум билан ишлатилмоқда. Совхознинг Шамсиддин Шарофиддинов бошқарувчилик қилаётган бўлим заршунослари машиналар шарофати билан йиллик планни етти иш кунида адо этдилар. Тоҳиржон Ҳамроқулов, Содиқжон Бозоров, Самиғжон Йўлдошев ва бошқа механизаторларнинг ғайрат-шижоати туфайли умумий ҳосилнинг 85 проценти машиналарда терилди. Бўлим ишчилари СССР Конституцияси кунигача давлатга яна 100 тонна пахта топшириш мажбуриятини олдилар.

Уйчи районидаги «Қизил равот», Чуст районидаги «Ленинобод» совхозлари, Наманган районидаги Свердлов номли колхознинг Неъматилла Раҳмонов, Ёқубжон Охунов, Зарифбой Усмонов ўртоқлар бошлиқ бригадалари ҳам зафар қучдилар. 40-50 центнерлик марра учун курашаётган бу коллективлар олган мажбуриятларини 7 октябрга қадар бажаришни кўзлашган.

Ш. ХОЛМИРЗАЕВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

АСАЛАРИЧИЛАР ЗАФАРИ

Ворошилов районидаги асаларичиликка ихтисослаштирилган «КПСС XXVI съезди» совхози асаларичилари ўн биринчи беш йиллик якунловчи йили давлатга асал топшириш йиллик планини барвақт бажардилар. Асаларичилар давлатга пландаги 40 тонна ўрнига 41 тонна сифатли асал топширишди.

Хўжалик давлатга асал сотиш беш йиллик планини ҳам адо этди. Беш йилликнинг ўтган даврида пландаги 155 тонна ўрнига 179 тонна асал тортиқ қилинди.

Б. БЕКМУРОДОВ.

Янгийўл районидаги «Интернационал» колхози лубкорлари етиштирилган мўл ҳосил ўримини бошлаб юбордилар. Хўжалик меҳнаткашлари бу йил 200 гектар ердан 3900 тонна каноп олишга аҳд қилишган. Айни кунларда каноп ўрими қизғин.

Суратда: ўрим илғорларидан Бадрия Шахбазова.

И. Миленький фотоси (ЎзТАГ).

Ташвишли сигнал

АГРЕГАТЛАР ТЎХТАБ ТУРИБДИ

Свердлов районидаги «Партия XXVI съезди» колхози далаларидаги бурилиш жойларида янги бўёқдан чиққан ўн еттита пахта териш машинаси тақа-тақ тўхтаб турибди. Лекин уларни далага олиб киришга ҳеч ким шошилмаяпти.

Хўжаликда машина теримига ҳали пайкаллар тайёр қилинмаган. Бу ерда дефолиация кечикиб бошланди. Бунинг устига шошилмай ўтказиляпти. Ҳозирга қадар ҳосилни механизмлар ёрдамида териб олиш учун ажратилган майдонларнинг атиги 60 процентида дефолиация ўтказилди. Ҳолбуки, колхоз дефолиацияни 15 сентябрда тугаллаш ҳақида «қатъий сўз» берган эди.

— Пахтамиз кечки, — деб нолийди колхоз раиси Э. Неъматов. — Қайта экишимизга тўғри келган.

Ҳамза номли қўшни колхоз ҳам худди шундай шароитда ишлаган-ку, ахир. Аммо бу ерда дефолиацияни муддатида ўтказишди, шаҳарликлар ёрдамидан воз кечиб, техникани далага олиб чиқишди.

«Партия XXVI съезди» колхозида эса йил бошида пахтанинг 60 процентини техника ёрдамида териб олишга ваъда қилган бўлсалар ҳам яна қўл теримига зўр бермоқдалар. Бу ердаги 41 та машинадан фақат 20 таси қатор оралари 60 сантиметрли пайкаллардаги ҳосилни йиғиштириб олишга мўлжаллланган. Қолганлари эса 90 сантиметрли схемага мўлжаллаб «мослаб» қўйилган. Ҳолбуки хўжалик бундай схемадан аллақачон воз кечган. Шундай қилиб, ҳар биттаси салкам 11 минг сўм турадиган 20 та машина қантариғлик турибди.

Колхозда қолган агрегатларни ҳам сифатли тайёрлай олмадилар. Терим машиналарининг ёнилғи системаларида, электр ускуналарида жиддий камчиликлар бор. Бу ерда эҳтиёт қисмлар етишмаслигини баҳона қилишга ўргациб қолишган. Эҳтиёт қисмлар эса техникага хўжасизларча муносабат оқибатида етишмайди. Механизмлар машина паркига келтириб қўйилмаган, колхозчиларнинг уйлари олдида сақланмоқда. Ҳатто улар машина паркида ҳам яхши сақланаётгани йўқ: узеллар ва деталлар ҳар томонда сочилиб ётибди. Машиналарни сақлаш ва ремонт қилишга муносабат шундай бўлса, эҳтиёт қисмларнинг етишмаслиги табиий.

— Қўлда йиғиштириб олиш мумкин бўлганда машинанинг нима кераги бор? — колхознинг бешинчи бригадасида ана шундай гапни эшитдик. — Қўлда терилгани яхшироқ-ку, пахта тоза бўлади, ерга ҳам кўп тўкилмайди.

Тўғри, бригада деҳқонлари ўз қўллари ҳақида гапираётганлари йўқ, текшириш ўтказилган кунда бригаданинг 20 аъзосидан фақат 5 киши далага чиққанлиги маълум бўлди, бригада бошлиғининг гапларига қараганда, етти кишига касаллиги туфайли отпуска берилган эмиш. Қолганлари тўғрисида эса бригадир ҳам, колхоз раиси ҳам ҳеч нарса дея олмадилар. Улар бригада аъзоларининг учдан бир қисми прогул қилганлигини тан олишга мажбур бўлдилар. Меҳнат интизомини бузувчиларга нисбатан чора кўришни эса ҳеч ким хаёлига ҳам келтираётгани йўқ.

Пахта терими суръати жиҳатидан колхоз районда энг охирги ўринда бормоқда. Шундай бўлиши табиий: хўжаликка ёрдамга келган студентлар билан планни тўлдириб бўлмайди.

Колхоз пахтазорлари минг гектардан ҳам ортиқ. Шунча майдондаги ҳосилни қўл билан териб бўлмайди. Колхоз эса механизациялаштирилган терим графигини бузиб, ўтган йилдаги каби бу йил ҳам пахта тайёрлаш плани бажарилишини хавф остида қолдирмоқда. Агрегатлар хўжакўрсинга далага чиқариб қўйилган экан, ўтган йилги сабоқдан хулоса чиқариб олинмаганлиги кўриниб турибди.

О. ЭГАМБЕРДИЕВ, (ЎзТАГ).

ЎРИМ ҚИЗҒИН

ЧОРВАЧИЛИК—ЗАРБДОР ФРОНТ

Усмон Юсупов районидаги «Янгиобод» совхозининг «кахрабо дон» бунёдкорлари биринчи бўлиб ҳосилни йиғиштириб олишга киришгандилар. Мавсумни тажрибали комбайнчи Усмон Хидиров бошлаб берди. Дастлаб Менгли Баротов бошлиқ бригадага қарашли 76 гектар майдондаги маккажўхори ҳосили саранжомлаб олинди. Сўнгра комбайнчилар Худойназар Бобоев бригадасига ўтишди. Шу кунларда Бозор Шарипов бошлиқ коллектив меҳнат қилган 46 гектарли далада ҳам дон ва кўк масса ўрим-йиғими қизғин.

— Биз якунловчи йилда 64 гектар майдонда маккажўхори парвариш қилгандик, — дейди бригада бошлиғи Абдусалом Рустамов. — Йил бошида гектар ҳисобига 100 центнердан дон, 600 центнердан кўк масса етиштирамиз, деб аҳд қилганмиз. Экин парваришига алоҳида ишчилар ажратдик, ниҳоллар уч марта озиқлантирилиб, олти марта культивация қилинди. Ўримдан олдин уч марта сув тарадик. Далаларимизда бегона ўт кам, бу эса комбайнлардан унумли фойдаланишимизга имкон бераётир. Хўжалик маккажўхорикорлари 300 гектар ерда деҳқончилик қилишяпти.

Совхоз маккажўхорикорлари ўрим-йиғимни қисқа муддатларда ўтказиш учун пухта тайёргарлик кўрдилар. Мавсумда иштирок этаётган барча техника воситалари ремонтдан чиқарилиб, сифат комиссияси томонидан қабул қилиб олинди. Ўрим-йиғимни уюшқоқлик билан ташкил этиб, 12 иш кунида тугаллаш ниятида кунлик иш графиги ва тадбирлар тузиб чиқилди. Экиннинг нобуд бўлмаслиги учун майдон четкалари текисланиб, механизмларнинг унумли ишлашига жой ҳозирланди.

Дон ҳосили ва кўкпояни қабул қилиш учун қатор ишлар бажарилди. Жумладан, сўтани қуритиш учун маккажўхоризорларга яқин бўлган уч жойда майдонлар тайёрланиб асфальтланди. Силос бостириш учун тўртта 200 тонналик ва битта минг тонналик ҳандақлар тартибга келтирилди.

Хўжалик далаларида ипатоволиклар методи асосида 5 та «Херсонец» комбайни икки сменада ишлатилмоқда. Комбайнчиларнинг ҳар бири кунига 3—4 гектар майдондаги ҳосилни ўриб олишга эришаётир. Иш тўхтаб қолмаслиги учун ҳар бир ўрим техникасига 4 тадан, жами 20 та тележка ажратилган. Уларнинг 5 тасида дон, 15 тасида эса силос белгиланган манзилга пешма-пеш ташиб берилмоқда. Бу ишларда Бахтиёр Тўхтаев, Зариф Кенжаев, Фахриддин Эргашев, Эргаш Амиров сингари механик-ҳайдовчилар жонбозлик кўрсатишаётир.

«Херсонец»ларни махсус тайёргарликдан ўтган 10 нафар тажрибали комбайнчи бошқармоқда. Бу йил мавсумда 30-32 гектар ердаги ҳосилни сифатли ўриб-йиғиб олишга бел боғлаган Усмон Хидиров, Узоқ Мусофиров, Али Маманазаров, Ортиқ Юсупов, Ёмғир Отаев, Иван Киселев каби механик-ҳайдовчилар ишни икки сменада ташкил қилиб, ҳамкасбларига ўрнак бўлишяпти.

— Совхоз маъмурияти ва партия ташкилоти ўрим-йиғим мавсумида меҳнатга янгича ҳақ тўлаш тадбирларини ишлаб чиқди, — дейди хўжалик бош агрономи Акрам Ҳайитов. — Кунига энг кўп майдондаги ҳосилни тоза ва тез йиғиштириб олган комбайнчига 20 процент қўшимча иш ҳақи тўланади. Бошқалар ҳам шу йўсинда ҳақ оладилар. Шунингдек, ҳар 5 кунда якунланадиган социалистик мусобақа ғолибларига кўчма вимпел топширилиб, моддий ва маънавий жиҳатдан рағбатлантириб борилади.

Эндиликда минг тоннадан ортиқ «кахрабо дон» хирмонини тезроқ яратиш, етиштирилган ҳосилнинг бир граммини ҳам нобуд қилмай йиғиштириб олиш мақсадида совхоз меҳнаткашлари меҳнат унумдорлигини кун сайин оширмоқдалар.

Дастлабки ҳисоб-китобларга қараганда далаларда етиштирилган ҳосил мажбуриятни тўла қоплайди. Ҳар гектар ердан 75 центнердан «кахрабо дон», 500 центнердан кўк масса йиғиштириб олинмоқда. Ҳосилдан бўшаган майдонларга эса оралиқ экинлар ва такрорий маккажўхори ҳамда арпа аралаш беда экишга ҳозирлик кўрилаётир.

Н. ТУРСУНОВ.

Чет элларда

ВОҚЕАЛАР • ХАБАРЛАР • ФАКТЛАР • ШАРҲЛАР

АМЕРИКАДАГИ УЧРАШУВЛАР

САН-ФРАНЦИСКО. ТАСС мухбири Юрий УСТИМЕНКО хабар қилади:

Азиз меҳмонларни ҳар хил: духовой оркестр музикаси, гулдасталар, нон-туз билан кутиб олинади. Қўшма Штатларнинг чекка шимоли-ғарбидаги Сиэтл шаҳрида биродарлашган шаҳар — Тошкент делегацияси «Чамандагул» қўшиғи билан кутиб олинди. Вашингтон штати маъмурий марказининг бултур Тошкент ва Самарқандга визит қилган ҳаваскорлик коллективи аъзолари бу қўшиқни ўзбек тилида ижро этдилар. Дарвоқе, Сиэтлда қадимий ўзбек куйи номи билан аталган «Тановор» ансамбли ҳам бор.

«Шаҳарларимиз ўртасида 1971 йилдан буён қалин ва мустаҳкам алоқалар мавжуд, — деди ТАСС мухбири билан суҳбатда Сиэтл мэри Чарльз Ройер. — Биз мунтазам равишда бир-бирларимизга делегациялар юбориб турамиз, учрашувлар ва мунозаралар ўтказамиз. Маданий ва бошқа соҳалардаги алоқаларимиз доимо кенгайиб бормоқда». Мэр ҳузуридаги қабул маросимида шаҳар аҳолисидан юзлаб киши ҳозир бўлганлиги бу сўзларнинг исботидир. Уларнинг бошида дўппи бор эди, тўн ва атлас кўйлаклар кийиб олгандилар. Серқуёш Ўзбекистонга бориб келган америкаликлар бу кийимларни ниҳоятда авайлаб асрайдилар. Улар учун бу кийим-бошлар шунчаки экзотика либоси эмас, балки меҳмондўст ўзбеклар диёрини ва ўз қалби ҳамда хонадонларининг эшикларини кенг очиб қўйган Совет республикасининг ажойиб кишиларини эслатувчи яхши ёдгорликдир. Мэрнинг айтишича, бу ерликлар ўзбекча либосни алоҳида тантанали маросимларда киядилар.

Делегация составида Ўзбекистон пайтахти жамоатчилигининг ҳамма табақаларидан вакиллар: ишчилар ва муаллимлар, архитекторлар ва инженерлар, шоир ва рассом, артистлар ва ёшлар, қурувчилар ва олимлар, дин ва жамоат арбоблари бор эди. Сиэтлга қилинган визит чоғида касбдошларнинг учрашувлари, саноат корхоналарида, медицина марказида, мактабларда ва Вашингтон университетида мунозара ҳамда суҳбатлар ўтказилди. Совет Ўзбекистони вакиллари жамоатчиликнинг митинглари ҳамда йиғилишларида сўзга чиқдилар.

«Совет кишилари уруш нималигини яхши биладилар ва шу сабабли бутун кучларини уруш хавфининг олдини олиш учун сарфламоқдалар», дейишди улар, СССРнинг изчил тинчликсевар ташқи сиёсати, Совет Иттифоқининг қуролланиш пойгасини тўхтатиш, халқлар тинчлиги ва хавфсизлигини мустаҳкамлаш тўғрисидаги муҳим тинчлик ташаббуслари бунинг исботидир. Сиэтлдаги Тошкент паркида кўпкишилик митинг бўлди, унинг қатнашчилари Ер юзида ядровий қуролланиш пойгасига қарши, космосда қуролланиш пойгасининг олдини олиш учун курашни давом эттиришга азму қарор қилганликларини билдирдилар. Улар АҚШ ҳозирги республикачилар бошлиқ маъмуриятининг урушқоқлик йўлини қаттиқ қоралаадилар ҳамда қурол-яроғлар устидан контроллик қилиш ва Ер юзида тинчликни мустаҳкамлаш йўлида таъсирчан чоралар кўриш жуда зарурлигини таъкидладилар.

Сиэтл мэри Чарльз Ройер билан Совет делегациясининг бошлиғи, халқ депутатлари Тошкент шаҳар Совети ижроия комитетининг раиси Ш. Р. Мирсаидов имзолаган «Тинчлик ва ядро урушининг олдини олиш учун» деган қўшма баёнотда бундай дейилади: «Қардош тутинган шаҳарлар — Тошкент ва Сиэтл ўз аҳолиси номидан ядро қуроли тобора кўпайиб бораётганлигидан чуқур ташвиш изҳор этади. Янги урушнинг олдини олиш, оммавий қирғин қуролининг ҳамма турларини ишлаб чиқаришни ва қўлланишни тақиқлашга эришиш, бутун дунёда тинчликни қаттиқ туриб ҳимоя қилиш — барча халқларнинг энг муҳим вазифасидир. Биродарлашган шаҳарларимиз ихтилофларни ҳал этиш воситаси сифатида космик ва ядровий қуролларни рад қиладилар ва ядро қуроли мавжудлигининг ўзи инсониятнинг келажагига таҳликали хавф солади, деб ҳисоблайдилар».

Ҳужжатда ядровий фалокатнинг олдини олиш ва Ер юзида тинчликни мустаҳкамлаш, қуролланиш пойгасини тўхтатиш, ядро қуроли запасларини қисқартиришга эришиш, халқаро иқлимни соғломлаштиришни таъминлаш мақсадида биргаликдаги кучғайратларни оширишга даъват этилади. Унда ноябрь ойида олий даражада ўтказиладиган Совет—Америка учрашуви СССР ва АҚШ халқларининг, бутун ер курраси халқларининг бахт-саодатига хизмат қиладиган тарзда тугайди, деб умид билдирилади. «Биз ишонамизки, — деб таъкидланади баёнотда, — инсониятнинг порлоқ келажаги бизнинг қўлимизда, шу боисдан ҳам халқлар ўртасидаги можаролар уруш даҳшатларисиз ҳал этиладиган дунёни барпо этиш учун бутун кучимизни сарфлаймиз».

Совет делегациясининг визити, — деди Сиэтл мэри Чарльз Ройер, — СССР билан АҚШ халқлари ўртасидаги ҳар томонлама алоқалар ва муносабатларни янада кенгайтириш ва мустаҳкамлаш ишига хизмат қилди, ҳамжиҳатлик ва ишончни яхшилашга ёрдам берди. Бу эса ҳозирги вақтда, олий даражадаги Совет — Америка учрашуви арафасида алоҳида аҳамият касб этади. Мамлакатларимизнинг халқлари бу учрашувдан конкрет ва ижобий натижалар кутмоқдалар. Ўзбекистон пойтахти билан ўрнатилган дўстона алоқалар шаҳримизда юксак қадрланмоқда, деди сўзини давом эттириб шаҳар мэри. Бизда Сиэтл — Тошкент жамияти актив ишлаб турибди, унинг ишида жамоатчиликнинг жуда турли табақалари намояндалари: муаллимлар ва студентлар, бизнесменлар ва ишчилар, врачлар ва уй бекалари қатнашмоқдалар.

Шу йиллар мобайнида биз ўзаро делегациялар ва энг муҳими — ахборот юбориб турибмиз, деб уқтирди Ч. Ройер. Очиғини айтганда, америкаликлар совет кишиларининг турмуши ҳақидаги ҳаққоний хабарларни деярли ўқий олмайдилар, бундай алоқалар эса бизга бир-биримизни яхшироқ билиб олишга ва тушунишга ёрдам беради, иккала мамлакатимиз халқлари ўртасидаги ишончни мустаҳкамлайди.

ПАНЖОБ ШТАТИДАГИ САЙЛОВ ЯКУНЛАРИ

ДЕҲЛИ, 28 сентябрь. (ТАСС). Панжобда қонун чиқарувчи мажлисга ва республика парламентининг халқ (қуйи) палатасига мана шу стратегик муҳим шимоли-ғарбий штатдан 13 аъзо сайлашнинг узил-кесил якунлари чиқарилди. Қонун чиқарувчи мажлисда 117 депутат мандатидан 73 тасини сикхларнинг Акали дал партияси номзодлари олди, 32 мандатни мамлакатдаги ҳукмрон Ҳиндистон миллий конгресси (и) партияси вакиллари олди. Парламент халқ палатасида Акали дал 7 ўринни, Ҳиндистон миллий конгресси (и) олти ўринни олишга муваффақ бўлди.

Шундай қилиб, сикх партияси штат ҳукуматини тузади, бу ҳукуматга қонун чиқарувчи мажлисда Акали дал фракциясининг бошлиғи қилиб якдиллик билан сайланган, шу партия раиси лавозимини вақтинча бажараётган Суржит Сингх Барнала бошчилик қилади. Эртага у қасамёд қилдирилади. С. С. Барнала ўзининг сайловолди нутқларида Панжобда тинчлик ва хотиржамлик бўлиши тарафдори эканлигини, ташқаридан рағбатлантирилаётган террорчиларга қарши курашни активлаштириш зарурлигини бир неча марта таъкидлаган, Ҳиндистон Бош Министри Р. Ганди билан экстремистлар томонидан ваҳшийларча ўлдирилган Акали дал партияси раиси Харчанд Сингх Лонговал ўртасида штатда аҳволни нормаллаштириш тўғрисида эришилган битимни қувватлаб чиққан эди.

Бу ерда журналистлар билан суҳбат чоғида Бош министр Ражив Ганди Панжоб аҳолиси сайловда фаол иштирок этиб, штатдаги тангликни бартараф этиш тўғрисидаги битимни қўллаб-қувватлаётганлигини, мамлакатнинг миллий бирлиги ва территориал бутунлигини ёқлаб чиқаётганлигини намойиш қилди, деб таъкидлади. «Панжобдаги сайлов, — деди у, бузғунчи кучларга зарба берди. Штат аҳолиси демократия, Ҳиндистон бирлиги ва бутунлигини ҳимоя қилиб, сепаратизм ва терроризмга қарши чиқди».

Контрреволюция гуруҳларига зарба берилди

КОБУЛ. АДР куролли кучларининг бўлинмалари мамлакатга чет эллардан юборилаётган контрреволюция гуруҳларига ҳамон зарба бермоқдалар.

Бахтар агентлигининг хабар беришича, Хост округи (Пактия вилояти)да босмачиларни зарарсизлантириш юзасидан бир қанча муваффақиятли операция ўтказилди. Лаже ва Жури районларида афғон босмачилари билан бирга чегара қабилаларининг қуролли қисмларидан 200 га яқин покистонлик йўқ қилинди. Хост шаҳрида минглаб афғонлар душманлардан ўлжа олинган ва чет элларда ишлаб чиқарилган қурол-яроғларнинг намуналарини кўздан кечиришга муваффақ бўлдилар.

Мана шу жанговар операцияларни ўтказиш билан, деб таъкидлайди Бахтар агентлиги, Хост округининг жанубий ва шимолий районларида контрреволюцияга қақшатқич зарба берилди.

(ТАСС).

• *ХАЛҚ ХОТИРАСИДАН ЎЧМАЙДИЛАР*

УЛАР ЙИГИРМА ЁШДА ЭДИ

25 сентябрь куни Тошкентда 211-мактабнинг собиқ талабалари, ватанпарварлик ва интернационал бурчини бажариш чоғида ҳалок бўлган Глеб Кузьмин ва Сергей Хайруллин хотирасига тантанали вазиятда ёдгорлик очилди.

Улар эндигина йигирма ёшга кирган эдилар. Ҳар бирининг ўз орзуси бор эди. Глеб Кузьмин ҳарбий медик, Сергей Хайруллин эса офицер — сиёсий ходим бўлмоқчи эдилар. Бироқ уларнинг орзулари амалга ошмади. Совет қўшинларининг Афғонистондаги чекланган қисми составида хизмат қилиш таҳликали ва хатарлидир. Бандитлар ҳеч кимни аямайдилар.

Ўша апрель тонги одатдагидек эди. Десантчилар бўлинмасида жанговар тайёргарлик машқлари ўтказилардн. Шу пайт тоғдаги қишлоққа бир гуруҳ душманлар ҳужум қилганлиги ва Афғонистон бўлинмаси совет жангчиларидан ёрдам сўраётганлиги тўғрисидаги хабар келиб қолди. Жанговар топшириқни бажаришга юборилган группа составида сержант Глеб Кузьмин ҳам бор эди. Жангчи бандитлар билан бир неча бор тўқнаш келган эди. Жанглардан бирида комсомол аъзоси Кузьмин яраланди, бироқ шунга қарамай, оғир жароҳатланган ўртоғини хавфсиз жойга олиб чиқди.

Жангчилар группаси қишлоқ яқинидаги жойга келишлари биланоқ босмачилар совет солдатларига қарата ўт очдилар. Сержант Кузьмин харсанг тош ортига ўтиб олиб, автоматдан жавоб ўти очди. Десантчиларнинг нишонни кетма-кет ўққа тутиши, афғон жангчиларининг дадил ҳужуми босмачиларни қаршиликни тўхтатиб, тоққа қочишга мажбур қилди. Жанг суронида сержант Кузьмин тутун бурқсиб турган ерга йиқилганини ҳеч ким сезмади. Глебнинг ўртоқлари унинг ёнига югурганича келганларида у ўлган эди.

Оддий солдат Сергей Хайруллин ўзининг мактабдош ўртоғи ва дўстининг ўлимидан қаттиқ қайғурди... Орадан тўрт кун ўтгач, босмачилар гуруҳи бошқа қишлоқда пайдо бўлди. Десантчилар жангга кирдилар. Афғонистон бўлинмасига ёрдам бериш учун юборилган жанговар группа составида пулемётчи оддий солдат Сергей Хайруллин ҳам бор эди. Десантчилар душманлар чекинадиган йўлга туширилди. Аламзада босмачилар совет жангчиларига жон-жаҳдлари билан ташландилар, бироқ уларни пулемётлар ўти ер тишлатди. Қаттиқ жанг бошланди. Оддий солдат Хайруллин ўз пулемётидан каллакесарларни аниқ нишонга олар эди.

— Буниси Глеб учун, — деб қичқирарди у, ўтни бир нишондан иккинчи нишонга қаратиб. Жасур комсомол аъзоси бандитлар мергани ўвини бир неча бор нишонга олганлигини сезмай қолди.

Ҳужумга ўтган афғон жангчилари душманларни узил-кесил тор-мор қилдилар. Ўқлар овози ўчди. Оддий солдат Хайруллиннинг ҳам пулемёти жимиб қолди. У ўзининг жанговар қуролини қучоқлаганича қонга беланиб ётарди.

211-мактаб коллективи ўз собиқ ўқувчилари ҳалок бўлганлиги тўғрисидаги хабарни эшитиб, чуқур қайғуга ботди. Мактабда кўпчилик ана шу хушчақчақ йигитларни, актив комсомол аъзолари ва меҳрибон ўқувчиларни яхши эслашади. Мактаб коллективи Глеб Кузьмин ва Сергей Хайруллин хотирасини абадийлаштиришга, мактабда жасур жангчиларга ёдгорлик ўрнатишга қарор бердилар. Запасдаги подполковник ҳарбий таълим ўқитувчиси Юрий Алексеевич Михайлов бошчилигида комсомоллар зўр ташаббус билан ишга киришдилар.

Ёдгорликни очишда қатнашиш учун мактабга район комсомол комитети, район ҳарбий комиссариатининг вакиллари, уруш ва меҳнат ветеранлари келишди. Мард комсомол аъзоларининг оналари Галина Михайловна ва Нина Николаевналар ҳам таклиф қилиндилар.

Мотам куйлари чалинади. Янги узилган гул шодалари қўйилди. Ўқитувчилар, ўқувчилар сукут сақлаб ёдгорлик олдидан ўтадилар. Вафотидан кейин Қизил Юлдуз орденлари билан мукофотланган икки десантчи йигит портрети уларга нигоҳ ташлаб туради.

Улар мангу йигирма яшар бўлиб қоладилар. Мактаб ўқувчиларининг янги-янги авлоди улардан намуна оладилар.

А. НИКОНЕНКО,
С. ИНДИН,
ЎзТАГ мухбирлари.

ХАЛҚАРО КЎЗГУ

● «САМОСВАЛНИ ҚЎРИҚЛАНГ»

Беш юз қирқ қурилиш фирмасини бирлаштирган федерация Англия ташқи ишлар министридан мазкур фирмаларни ўғрилардан халос қилишда шошилинч чоралар кўришни илтимос қилди.

«Гардиан» газетасининг ёзишига қараганда, компрессорлар, генераторлар, ҳатто самосваллар ўғирлаб кетилмоқда. Кейинги йилларда ўғрилик туфайли 400 миллион фунт стерлинг зарар кўрдик, деб ҳисоблайди федерациянинг бош директори Д. Коултон. Баъзан ўғирланган техника қисмлари чет элларга, ЖАРга ва бошқа мамлакатларга ҳам ўтиб кетмоқда.

● «ЎЛДИРИЛГАН АЁЛ» ИШ ТОПДИ

Канаданинг Пенетангишен шаҳрилик Вера Элизабет Тагвел бир йилдан бери иш тополмай қийналар эди. Ниҳоят у бу борада қизиқ йўл тутди. АҚШнинг Флорида штатига бориб, ўз шаҳри полициясига канадалик аёл — Тагвел ўлдирилганлиги ҳақида хат ва қонга бўялган рўмолчани жўнатди. Полиция ишга тушди, оммавий матбуот жиноят ҳақида шов-шув кўтарди, деб ёзади Канаданинг «Ситтизен» газетаси.

Охир-оқибатда «ўлдирилган аёл» топилди. Бу воқеа Вера Элизабетни шунчалар машҳур қилиб юборди-ки, ниҳоят, Канада фирмаларидан бири, уни ишга таклиф қилди.

● МАҲБУСЛАРГА СОВҒА — РАК

Огайо штатидаги Цинциннати шаҳри қамоқхонаси маҳбуслари оқ халатли кишилардан юрак олдириб қўйишган.

Ассошиэйтед пресс агентлигининг хабар беришича, бу қамоқхонада ўн икки йилдан бери рак ҳужайрасини соғлом организмга ўтказиш тажрибаси синаб кўрилмоқда. Бу тажрибага маҳбуслар объект қилиб олинган. Врач Ч. Саутхэманинг гувоҳлик беришича, тажриба оқибати кўпинча фожиа билан тугамоқда. Юзлаб маҳбуслар рак билан касалланиб ҳалок бўлишди.

● ПАРИЖЛИКЛАР ҚАРИБ ҚОЛИШЯПТИ

Кейинги демографик маълумотларга қараганда, французлар пойтахтининг аҳолиси ҳам камайиб, ҳам қариб бормоқда.

Парижликлар орасида ёлғиз яшаётганлар борган сари кўпайяпти, деб хабар беради Лондонда чиқадиган «Таймс» газетаси. Шаҳардаги «оила»ларнинг ярмидан кўпини бир киши ташкил этади, уларнинг кўпчилиги ўз турмуш ўртоғидан ажралган ёки турмушга чиқмаган аёллардир. Ёши 75 дан ўтган кексалар кейинги икки ўн йилликда деярли уч баробар ошди. Ёши 20 дан паст бўлган ёшлар сони кескин қисқарди.

● БАНГИ БОЛАЛАР

Нью-Йоркдаги 12—13 ёшгача бўлган болаларнинг 30 проценти турли наркотик моддалар қабул қилишга одатланиб қолишган. 13—18 ёшлилар ўртасида эса гиёвандлар сони бундан деярли икки баравар кўпдир.

БУГУН — ХАЛҚАРО МУЗИКА КУНИ

СЮЖЕТ ҚИЗИҚАРЛИ БЎЛСА...

Опера санъати муаммолари

Ўзбекистонда опера жанри бир текис ривожланган эмас: у гоҳида юксакликка кўтарилган, гоҳида эса турғунликка юз тутган. Аммо айтиш мумкинки, деярли ҳамма вақт республика композиторлари опера жанрига катта қизиқиш билан қараганлар. Негадир кейинги пайтда шу қизиқиш бир оз сусайиб қолди. Хўш, бунинг сабаблари нимада?

Бир миллий маданият доирасида нега баъзида санъатнинг бир жанри ёки тури юксалиб кетиши ва бошқасининг иккинчи планга ўтиши ҳозирча тушунтириб берилмаган. Аммо бир фактдан кўз юмиб бўлмайди. Кейинги йилларда республикамизда симфоник музиканинг тез суръатлар билан ривожланиши ўзига хос мувозанатни вужудга келтирди: опера жанри соҳасидаги ишга қизиқиш пасайди. Назаримизда, бу бир жиҳатдан амалий қийинчиликлар билан боғлиқ: одатда ижодий ният билан унинг ижросигача узоқ ва машаққатли йўлни босиб ўтиш лозим. Бошқа томондан, музикали драматургиянинг янги усулларини, замонавий, интонацион нутқни қидириш жараёни жуда мураккаб, анъанавий жанрга янгиликлар киритиш борасидаги изланишлар журъатсизлик билан олиб борилмоқда.

Албатта, опера яратишга жазм этган композитор дуч келадиган қийинчиликлардан кўз юмиб бўлмайди. Ўзбекистонда фақат либретто ёзиш билан шуғулланадиган ижодкорлар йўқ. Шу сабабли композиторлар тайёр ва пухта либреттога умид ҳам қилмайдилар. Кейинги ўзбек операларидан кўпчилигининг адабий асосида баёнчилик устун, либреттонинг фабула қурилиши музика драматургияси ривожи қонунларига тўғри келмаётир.

И. Акбаровнинг «Сўғдиёна қоплони» операси бунга мисол бўла олади. Опера асари муаллифлари қайси сюжетга мурожаат қилмасинлар, энг асосий нарсани ёдда тутишлари лозим: сюжет қизиқарли ва тушунарли бўлиши, томошабинни тўлқинлантира олиши керак. Шу жиҳатдан И. Акбаровнинг операси мавзуи ўзини оқлайди. Чунки, ўзбек адабиётида бу давр Я. Илёсовнинг «Сўғдиёна» романида ўз аксини топган. Роман ёрқин, бўртма характерларга, кескин конфликтли вазиятларга бой. Аммо романдаги асосий ва қўшимча сюжет чизиқларининг мураккаб мажмуаси, персонажларнинг кўплиги либретто авторидан ўзига хос, оригинал драматургик ечим топиш учун қатъият билан изланишни тақозо этарди. Афсуски, опера драматургиясидаги барча ўзгаришлар юзаки характерга эга, айрим эпизод ва вазиятларнинг батафсил тасвири воқеалар ривожини секинлаштиради, шусиз ҳам чўзилиб кетган спектаклни жонсизлантиради. Либреттчи операнинг адабий асоси архитектоникасини яхши ярата олмаганлиги сабабли ҳар бир кўриниш ва бутун спектаклнинг кульминацияси дуруст чиқмаган, опера ҳаракатининг драматик табиатига ҳалал етган.

Драматургиянинг кучсизлиги ўзбек операсининг нуқсонларидан биридир. Бу фикрни тасдиқлаш учун мисолларга мурожаат қилишнинг ҳожати бўлмаса керак. Кўпгина опера асарларида, айниқса, кейинги йилларда пайдо бўлган операларда у ёки бу даражада либретто камчиликлари сезилади. Бу ҳақда операга бағишланган деярли барча йиғилишлар, мунозаралар, пленум ва конференцияларда гапириб келинади. Драматург ёзувчиларни бу жанрда фаол ишлашга жалб этиш зарурлиги ҳам кўп бор таъкидланган.

Аммо бу борада ҳозирча кескин ўзгариш бўлган эмас. Гарчи, Ўзбекистонда опера жанри тарихи 40 йилдан ортиқроқ вақтни ўз ичига олса-да, фақат Комил Яшиннигина профессионал либреттчи драматург деб аташ мумкин. Лекин айни пайтда бугунги кунда ўзбек адабиётининг Уйғун, Ў. Умарбеков, Э. Воҳидов сингари намояндалари ҳам опера театри ишига жалб этилганлигини мамнуният билан айтиб ўтиш лозим.

Хўш, либреттчилар ижодига бунчалик урғу берилиши тўғрими? Опера спектаклида сюжет композиторнинг ижодий фантазиясига турткм беради, холос. Опера асарида энг муҳими музикали драматургия. Операнинг асосий муаллифи композитор, унда музика етакчи роль ўйнайди. Агар операдаги музика юзаки, ижодий жиҳатдан пассив бўлса, томошабин зерикиб қолади. У худди шу қаҳрамонлар билан драма театрида танишишни афзал кўради. Чунки, унда оркестрнинг ва хорнинг мураккаб мажмуаси ҳам, дирижёр ва хормейстрнинг маҳорати ҳам, қўшиқчиларнинг ижро маҳорати ҳам унчалик зарур бўлмайди. Бошқача қилиб айтганда, операнинг ғоя ва образлари, энг аввало, музика воситалари билан ифода этилиши карак. Шу сабабли операда вокал партияларнинг таъсирчанлиги, опера партитурасининг мусиқий асоси муҳим аҳамият касб этади.

ҚЎШИҚ НЕГА КАМ?

Афсуски, кўпгина янги ўзбек операларида қўшиққа кам эътибор берилмоқда. Р. Ҳамроевнинг «Зулматдан зиё», Бровциннинг «Суронли кунлар», И. Акбаровнинг «Сўғдиёна қоплони» сингари опера асарларидаги асосий камчиликлардан бири ҳам таъсирчан ария қўшиқларининг йўқлигидир. Бу операларда вокал қўшиқлар ўрнига чолғу музикасига кўпроқ ўрин берилган. Эҳтимол, композиторлар буни замонавий, новаторона услуб деб билишар. Аммо айрим ўзбек операларининг тингловчи ва томошабин томонидан яхши қабул қилинмаганлиги сабаби ҳам шунда бўлса ажаб эмас. Таъсирчан вокал образисиз, аниқ ва ёрқин вокал характерисиз опера жанр сифатида мавжуд бўла олмайди. Аксинча, опера постановкасининг муваффақияти, энг аввало, авторнинг қаҳрамонлари қалбини, уларнинг туйғу ва эҳтиросларини қўшиқ орқали, ёрқин индивидуал, интонацион янги музика орқали оча билишига боғлиқ бўлади. С. Бобоевнинг «Фидойилар» операси бунинг ёрқин мисолидир. Опера музикаси ўзининг таъсирчанлиги, жўшқинлиги билан томошабин ва тингловчини мафтун этади. Композиторнинг фаол изланишлари миллий халқ қўшиқлари оҳанги асосига қурилган. С. Бобоев анъанавийликдан чўчимай, классик операнинг кўп бор синалган воситаларидан дадиллик билан фойдаланади.

Операни музика ижодининг бир жанри сифатида баҳолар эканмиз, музикали образ фақатгина яхши ижродан кейингина объектив қудрат касб этишини унутмаслигимиз керак. Музика асари қандай маҳорат ва самимийлик билан ижро этилганлигига кўп нарса боғлиқ. Айниқса, мураккаб жанр бўлган операда бу янада муҳим аҳамият касб этади.

Опера ижрочилиги ҳақидаги мулоҳазаларимизни спектаклнинг асосий «бошқарувчи»си — дирижёрдан бошласак тўғри бўлар. Ижро ва ҳаракатдаги уйғунлик, ҳар бир спектаклнинг умумий таъсирчанлиги бевосита унга боғлиқ. Дирижёрлик пультидан бошланган ҳаракат солистлар, оркестр артистлари, хор аъзоларининг қалбини бир текис уришга ундайди.

Агар республика опера театрлари — Навоий номидаги опера ва балет Катта театри, Самарқанд опера ва балет театри фаолиятини оладиган бўлсак, улардаги дирижёрларнинг юксак малакасини қайд этиш лозимдир. Уларда мураккаб бадиий вазифаларни ҳал этишга қодир бўлган анчағина ижодий кучлар бор. Масалан, Д. Абдураҳмонова дирижёрлик техникасини яхши эгаллаган, музикали образга мос бўлган майин бир мақсадга йўналтирилган, нафис ҳаракатлар соҳиби. Бу дирижёр асарга ўзига хос руҳ бағишлайди. М. Ашрафий ва С. Василенконинг «Бўрон» операси бунга мисол бўлиши мумкин. Ғ. Тўлагановнинг дирижёрлик услубида жўшқинлик, ҳарорат устун.

Тошкентдаги опера театрининг режиссёри О. Узоқов кейинги пайтда «Мангулик», «Тоҳир ва Зуҳра», «Оловуддиннинг сеҳрли чироғи» ва ниҳоят, «Фидойилар» операларини саҳналаштирди. «Фидойилар» операсини олиб кўрайлик. Бу партитуранинг музикавий фазилатлари ҳақида юқорида айтиб ўтгандик. Аммо унинг саҳнадаги ижроси С. Бобоев музикаси таъсир кучини ҳис этишга ёрдам бериш ўрнига, унинг аҳамиятини кучсизлантиради. Бу ерда айрим эпизодлардаги ҳаракатсизлик ёки музикали драматик жанрлар мантиқи бузилиши ҳақидагина эмас, умуман, режиссёрлик концепцияси ҳақида гапириш зарур. Назаримизда, режиссёр саҳна ҳаракатининг мусиқийлигига ҳамиша ҳам риоя қилмаган. Ёки, «Мангулик» спектаклини олиб кўрайлик. Саҳнада хорнинг ҳаракатсиз ярим доираси, қатор турган турли қисматли характерли кишилар намоён бўлади. Орқа планда эса, бу ҳаракатларга мос бўлмаган саҳна безаклари. Томошабин зерикиб ўтиради, асар моҳияти унга етиб бормайди.

Самарқанд театрига ҳам малакали режиссёрлар етишмайди. Бу ҳол миллий опера санъати ривожига жиддий тўсқинлик қилмоқда.

АСАР ВА ИЖРОЧИ

Композиторларимиз ўз музикаларини овоз учун ноқулай, жуда ҳам мураккаб ёзишлари, қўшиқчилар эса ўз навбатида замонавий музика нутқи услуби ва лексикасини жуда секин ўзлаштиришларини таъкидлаб келамиз. Аммо баъзида бу билан вокал опера ижрочилигимиз муваффақиятларидан кўз юмамиз. Муваффақиятларимиз ҳам кам эмас. Самарқанд опера ва балет театрининг Тошкентда бўлиб ўтган гастролларини эслаш кифоя. У миллий композиторлар операларида вокал маҳорати даражаси анчагина ўсганлигидан далолат берди.

Опера саҳнасининг муҳим проблемаларидан бири хор коллективларидир. Афсуски, хор составларимиз (айниқса, Самарқанд театрида) кўпгина постановкаларни амалга оширишга тўсқинлик қилади. Кўп ҳолларда у юксак талабларга жавоб бермайди. Хор артистларининг кўпчилиги махсус таълим олмаган. Уларнинг иши ниҳоятда кўп, моддий жиҳатдан эса солистлардан анча кам ҳақ олишади. Спектакль даражаси кўп жиҳатдан хор саҳналари ижросига боғлиқ бўлади. Чунки, айрим ўзбек операларида халқ оммаси асосий қаҳрамон қилиб олинган.

Ўз-ўзидан равшанки, театрнинг ижодий қиёфаси постановка услуби, маҳорат даражаси ва, албатта, бой репертуари билан белгиланади. Шу нуқтаи назардан қараганда, миллий репертуар ҳозирги талабларга тўла жавоб бермайди. Театрлар янги асарлар устида кам ишлайди, деб бўлмайди. Масалан, Самарқанд театри ўзбек опера ижодиётининг ўзига хос тажриба лабораторияси бўлиб қолди. Унинг саҳнасида деярли барча миллий опера спектакллари намойиш этилди. Кейинги ўн беш йил давомида А. Навоий номидаги академик Катта театр ҳам кўпгина спектаклларни саҳналаштирди. Аммо уларнинг кўпчилиги жуда тез саҳнадан тушиб кетди. Баъзи ҳолларда жарангдор ва таъсирчан музика ярата олмаган композиторлар айбдор бўлсалар, бошқасида опера спектаклининг моҳиятини очиб беролмаган театр айбдор.

Яна бир муҳим масалага эътибор бериш зарур. У ҳам бўлса, болалар операси репертуари масаласидир. Болалар музикали театри турли ёшдаги болаларнинг эстетик тарбиясида, уларни гармоник тарзда шакллантиришда ниҳоятда катта роль ўйнайди. Театрга келган болалар ўзлари билан бирга фойдали фикрлар, муҳим кашфиётлар олиб кетиши зарур. Чунки, театр санъаткорнигина эмас, гражданинни ҳам тарбиялайди.

Агар республикамиз драма театрлари ўсмирларни янги постановкалар билан қувонтираётган бўлса, Ўзбекистоннинг опера театрларида бу йўналишдаги асарлар премьераси ниҳоятда кам. Тўғри, академик Катта театр репертуарида учта опера спектакли бор. Самарқанд театрида у саккизта. Аммо гап ўзбек болалар операси ҳақида кетяпти. С. Бобоевнинг «Ёрилтош» операсидан бошқа бирорта кўзга кўринарли асар йўқ.

Биз ўзбек опера санъатининг айрим масалалари хусусида тўхталдик. Асосий хулоса шуки, ўзбек операси тараққиёт босқичини бошдан кечирмоқда. Унинг ўзига хос ютуқлари ҳам, ҳал қилиниши лозим бўлган талайгина муаммолари ҳам бор. Бу муаммоларнинг ҳал қилиниши ўзбек операсини янги босқичга кўтариши шубҳасиз.

Е. ПАНОВА,
санъатшунослик кандидати.

Ҳамза Ҳакимзода Ниёзийнинг «Паранжи сирлари» пьесаси кенг китобхонлар ўртасида маълум ва машҳур. Асар асосида театрлар коллективлари спектакль саҳналаштиришган. Яқинда «Паранжи сирлари»ни Муқимий номидаги республика музикали театр санъаткорлари саҳнага қўйди. Бош режиссёр Б. Ихтиёров раҳбарлигида яратилган бу янги спектаклни томошабинлар қизғин кутиб олдилар. Суратда: шу спектаклдан бир кўриниш. Холисхон ролида — О. Ғозиева, Рустам — А. Салимов.

С. Маҳкамов фотоси.

МАГНИТ МАЙДОНИ — ДЕҲҚОННИНГ КЎМАКЧИСИ

Ромитан районидаги Энгельс номли колхознинг шу даласи машинада пахта теришга ниҳоятда мос келади. Бу даладаги туплар бўлиқ бўлиб, ҳар бирида 35-40 тадан кўсак бор. Ҳосил бир йўла ҳамма ярусларда етилди. Чигитга доимий магнит майдонини таъсир эттириш натижаси шундай бўлди. Бу иш Бухоро педагогика институти олимларининг таклифи билан қилинди.

Пахтакорлар тажриба участкасидан гектар бошига 45 центнер — одатдаги далага нисбатан 17 центнер кўпроқ пахта териб олишни мўлжалламоқдалар.

(ЎзТАГ).

Спорт

ЧИМ ХОККЕЙ

ФИНАЛЧИЛАР АНИҚЛАНМОҚДА

Олий лига эркаклар командалари мамлакат чемпионатидаги дастлабки босқич учрашувларини якунлаш арафасида туришибди. Ҳозирча чемпионат медаллари учун курашувчи олти команданинг бештаси аниқланди. «Динамо» (Олмаота), СКА (Свердловск), «Фили» спорт клуби (Москва), «Звезда» (Андижон) ва «Университет» (Черновцы) финалга йўлланма олдилар. «Иншоотчи», «Раздан» ва «Искра» командалари қолган ягона ўринга даъвогарлик қилишяпти. Турнирда пешқадамлик қилаётган динамочилар бирор марта ҳам мағлубиятга учрамай, 44 имкониятдан 38 очко жамғаришди. Армиячилар 37, «Фили» 29 очко тўплаган.

Ўтган йили мамлакат чемпионатининг бронза медали совриндори «Звезда» қийинчилик билан финалга чиқди. Андижонликлар сўнгги турда ўз майдонларида «Искра»ни 4:0 ҳисобида мағлубиятга учратиб, 23 очко жамғаришди. Республикамизнинг яна икки коллективи — Ленинскнинг «Старт» ва Самарқанднинг «Спартак» командалари турнирда муваффақиятсиз қатнашишди.

ГИМНАСТИКА

ОЛДИНДА — ЎҚУВЧИЛАР

Москвадаги «Измайлово» спорт саройида бир неча кундан бери давом этаётган СССР чемпионати мусобақаларининг дастлабки кунида Европанинг мутлақ чемпиони, 16 ёшли Елена Шушунова энг кўп (38,10) балл тўплади. Устинов шаҳрилик Анжела Шенникова (37,85) иккинчи ўринни эгаллади. Тошкентлик ўқувчи Ирина Бараксанова эса 37,60 балл билан учинчи ўринга кўтарилди. Мажбурий программа машқларида киевлик ўқувчи Оксана Омельянчик энг юқори (9.60) балл олди. Ўтган якшанба куни мусобақалар якунланди. Е. Шушунова СССР кубогини қўлга киритди. Тошкентлик И. Бараксанова эса иккинчи ўринни эгаллади. А. Шенникова учинчи ўринни олди. Эркаклар ўртасида Дмитрий Билозерчев СССР кубогига сазовор бўлди.

ФУТБОЛ

«СОҲИБКОР» — ҲАМОН ПЕШҚАДАМ

Иккинчи лига еттинчи зона командалари навбатдаги тур учрашувларини ўтказишди. Кейинги икки учрашувда уч очкони бой берган Халқободнинг «Соҳибкор» футболчилари турнирда пешқадамлик қилмоқда. У Самарқанд динамочиларига йирик ҳисобда (0:3) ютқазиб, «Зарафшон» (Навоий) билан очколарини (1:1) баҳам кўрди. «Соҳибкор» мавсум бошлангандан бери 21 учрашувда ғалабага эришди, тўрт ўйинни дуранг қилиб, фақат бир марта мағлубият аламини тортди. Ҳозир команда ҳисобида 46 очко бор. Иккинчи ўринда бораётган Фарғонанинг «Нефтяник» командаси 26 ўйиндан 39 очко жамғарган. Навоийликлар эса 27 учрашувдан сўнг 38 очко тўплаб учинчи ўринни эгаллаб туришибди.

ОБ-ҲАВО

Синоптикларнинг хабар қилишларича, яқин кунларда Қорақалпоғистон АССРда ҳавонинг ўзгариб туриши, кундузи баъзи жойларда қисқа муддатли ёмғир ёғиши кутилади. Ғарбдан секундига 11—14 метр тезликда шамол эсиб туради. Кечаси 9—14, кундузи 20—25, Устюртда 15—20 даража, Хоразм областида эса 23—28 даража иссиқ бўлади.

Ўзбекистоннинг қолган территориясида ҳаво кам булутли бўлиб, жануби-ғарбдан секундига 6—10 метр тезликда шамол эсади. Ҳарорат кечаси 13—18, баъзи жойларда 20, кундузи 29—34 даражага етади.

Тошкентда ҳаво кам булутли бўлиб, жануби-ғарбдан секундига 6—10 метр тезликда шамол эсади. Кечаси 14—16, кундузи 32—34 даража иссиқ бўлади.

(ЎзТАГ).

ХРОНИКА

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ўртоқ Бектош Раҳимович Раҳимовни пенсияга чиқиши муносабати билан уни Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари вазифасидан озод қилди.

ҲУШЁРЛИК ТАРҒИБОТЧИЛАРИ

Ичкиликбозлик — иллат

Халқаро юкларни ташиб берувчи «Совавто—Термиз» автотранспорт корхонасида 340 киши меҳнат қилади. Булардан 175 киши машина ҳайдовчи, қолганлари ремонтчи слесарлар ва инженер-техник ходимлардан иборат. Областдаги энг йирик транспорт корхонасида йил бошидан бери ичкилик ичиб, кайф билан ишга келиш ҳолати бирон марта ҳам содир бўлмади. Хўш, улар бунга қандай қилиб эришдилар.

Шуни айтиш кераки, корхонада ичкиликбозликка қарши жамият фаол ишляпти. Жамият составига корхона партия ташкилотининг секретари А. Хўжаева, сиёсий-тарбиявий ишлар бўйича кадрлар бўлими бошлиғи ўринбосари С. Обидов, касаба союз комитети раиси Цаба Жумабоева, ҳаракат хавфсизлиги бўйича катта инженер Р. Титеев, эксплуатация бўлими бошлиғи Б. Тоиров, инженер-эксперт В. Кенжаев, кадрлар бўлимининг катта инженери Р. Луговская ўртоқлар киритилиб, уларнинг ҳар бири биттадан ҳайдовчилар бригадасига бириктириб қўйилган. Барча сиёсий-тарбиявий ва ичкиликбозликка қарши тушунтириш ишлари планли равишда, қатъий график асосида олиб борилади. Корхонада махсус наркология кабинети ташкил этилиб, унда нарколог-врач ва медицина ҳамшираси бор. Машина ҳайдовчилар ишга жўнаш учун йўлланма олиш олдидан ва ишдан қайтиб келгач дарҳол нарколог назоратидан ўтадилар. Кейинчалик бундай назорат корхонада ишлайдиган барча ходимларга ҳам жорий этилади. Фақат иш пайтидагина эмас, балки ишдан ташқари вақтда ҳам ичкиликбозликка барҳам бериш асосий вазифа бўлиб қолмоқда.

Бунга эришиш учун ишдан ташқари вақтларда одамлар қизиқарли тадбирларга жалб этиляпти. Корхона яқинидаги стадионда гимнастика, енгил атлетика машқлари, футбол, волейбол, стол тенниси, баскетбол, отиш мусобақалари ўтказиб турилибди. Корхона директори Н. Азимов ҳар куни эрталаб спорт формасида стадионга келиб, маълум масофага югуриб, гимнастика машқларини бажаради, кечқурун футбол командаси составида ҳужумчи сифатида мусобақаларга ҳозирлик кўради. Унинг бу шахсий намунаси коллективнинг бошқа аъзоларини ҳам оммавий спортга кенг жалб этяпти. Корхонада биллиард зали ишлаб турибди. Шахмат-шашка мусобақалари ўтказилмоқда.

Корхона ҳузуридаги ичкиликбозликка қарши жамиятга 32 киши аъзо. Жамиятга энг яхши ҳайдовчи Владимир Шабаев раис этиб сайланган.

Корхона 8 ойлик планни барча кўрсаткичлар бўйича анча ошириб бажарди. Илғор ҳайдовчилардан Эркин Алимов, Маҳмуд Зайнутдинов, Николай Брейва ва Анатолий Параев ўртоқлар июль ойидаёқ беш йиллик топшириқларини ошириб бажардилар.

Ичкиликбозликка қарши соғлом турмуш тарзи учун кураш Термиз шаҳрининг ҳамма жойларида фаол олиб борилаётир. Шаҳардаги ҳар бир клуб, маданият уйида ичкиликбозликка қарши лекторийлар, халқ саломатлиги университетлари, ахлоқий-тарбиявий, ҳуқуқшунослик билимлари семинарлари ишлаб турибди. Бундай тадбирлар корхона, муассаса ва ташкилотларга қарашли ётоқхоналарда ҳам планли равишда ўтказиляпти.

Шаҳар халқ маорифи ва соғлиқни сақлаш бўлимлари ҳузуридаги ҳушёрлик жамиятлари аъзолари «Дўстлик» маданият ва истироҳат боғида «Ичкиликбозликка қарши» лекторий ташкил этдилар. Лекторий ходимлари меҳнат коллективлари ва хонадонларга бориб ичкиликбозликка қарши доклад ва суҳбатлар ўтказмоқдалар. Айрим ичкиликка берилган кишилар билан якка тартибда ўтказилаётган суҳбатлар самарали бўлаётир. Лекторлар ичкиликсиз ўтказилаётган ибратли тўйларда иштирок этиб, бу тўйлар тажрибаларини бошқаларга намуна сифатида ҳикоя қилиб бермоқдалар. Термиз дарё порти медицина-санитария қисмининг бош врачи Н. Шкловец уйида яқинда бўлиб ўтган ана шундай тўйда жамият аъзоси Н. Захарова иштирок этди.

Шаҳар ЗАГС идораси қошида «Ёш оила» халқ университети ишлаб турибди. Университет машғулотларида «Алкоголнинг ирсиятга таъсири» мавзуида серияли лекциялар уюштириляпти.

Шаҳар партия, совет ташкилотлари ва жамоатчиликнинг актив фаолияти туфайли кейинги икки ой мобайнида Термиз шаҳрида 4 та маданият-спорт комплекслари ташкил этилиб, иш бошлади. Улардан бири темир йўл узели клубида, иккинчиси дарё порти маданият саройида, қолган иккитаси эса шаҳарнинг жанубий ва шимолий қисмларида жойлашган маданият ва спорт саройлари актив фаолият кўрсатяпти.

Кейинги ойларда ичкилик ичиб жиноят қилиш, ўғрлик, безорилик, интизомсизлик фактлари, автоаввариялар ва бошқа жиноятлар кескин камайди. Булар ичкиликбозликка қарши олиб борилаётган тадбирлар самарасидир, албатта.

А. ХАЛИЛОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

РАНГ-БАРАНГ ОЛАМ

УЛКАН ЛАЪЛ

Тожикистонлик геологлар топган улкан лаълни қирот билан эмас, балки килограмм билан ўлчашга тўғри келди. Асл лаъл 5,1 килограмм эди. Мутахассислар бунақанги улкан лаълни илгари учратмагандилар.

— Шарқда асл шпинель Бадахшон лаъли деб аталар ва кўпинча ёқут билан адаштириларди, — деди Тожикистон ССР Фанлар академияси Геология институтининг директори Р. Баратов. — Қадим Помирда шу қимматбаҳо тош қазиб олинганлиги ёзма манбалардан маълум. Ҳоруғдан неча ўн километр нарида юзлаб кўп қаватли эски конларни топган геологлар ҳозир шуни тасдиқладилар. Темурланг замонларида бу ердан саройга қизил ва пушти тошлар олиб бориб турилган. Улар орасида йириклари ҳам бўлганди. Лекин ҳозиргидек улкани илк бор топилди.

(ТАСС мухбири).

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

Ўзбекистон ССР Олий ва ўрта махсус таълим министрлигининг

ТОШКЕНТ ТЎҚИМАЧИЛИК ВА ЕНГИЛ САНОАТ ИНСТИТУТИ

1985—1986 ўқув йили учун

КУНДУЗГИ ТАЙЁРЛОВ БЎЛИМИГА

ТИНГЛОВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Тайёрлов бўлимига ўрта маълумотли илғор ишчилар, колхозчилар ва СССР Қуролли Кучлари сафидан запасга бўшатилганлар тўқимачилик, енгил саноат ва пахта тозалаш саноати корхоналари, ташкилотлари, қурилишлар, совхозлар, колхозлар, ҳарбий қисмлар қўмондонлиги йўлланмаси билан қабул қилинади.

Кундузги мактабни битиргандан сўнг бир жойда камида бир йил узлуксиз иш стажига эга бўлганларгагина йўлланма берилади.

Кундузги мактабни 1985 йилда тамомлаганлар иш стажи бўлса ҳам тайёрлов бўлимига қабул қилинмайди. Кундузги ўрта махсус ўқув юрти ва ҳунар-техника билим юртини тугатганлар тайёрлов бўлимига ўқишдан сўнг 2 ва 3 йил иш стажи билан қабул қилинади.

Тайёрлов бўлимига кирувчилар қуйидаги ҳужжатларни тақдим этадилар: ректор номига ариза, тайёрлов бўлимига йўлланма. иш жойидан (ҳарбий қисмдан) характеристика, меҳнат дафтарчасидан кўчирма, ўрта маълумот тўғрисида ҳужжат (асли), медицина справкаси (086/у форма), 8 та фотосурат (3х4 см.).

Аризалар 1 октябрдан 10 ноябргача қабул қилинади.

Тайёрлов бўлимига математика ва физика бўйича суҳбат натижалари ва қабул комиссиясининг қарорига асосан қабул қилинади.

Ўқиш муддати — 8 ой.

МАШҒУЛОТЛАР — 1 декабрдан бошланади.

Тайёрлов бўлимига қабул қилинганлар стипендия ва бошқа шаҳардан келганлар ётоқхона билан ҳам таъминланади.

Тайёрлов бўлими битириш имтиҳонларини муваффақиятли топширганлар институт кундузги бўлимининг I курсига кириш имтиҳонларисиз қабул қилинади.

Қуйидаги адресга мурожаат қилиш мумкин: 700100, Тошкент шаҳри, Горбунов кўчаси, 2-уй тайёрлов бўлими, телефон 53-11-93.

●

КИЕВ ГРАЖДАН АВИАЦИЯСИ ИНЖЕНЕРЛАРИ ИНСТИТУТИ

вакант вазифаларга

КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

антенна-фидер қурилмалари ва радио тўлқинларининг тарқалиши фани бўйича **доцент:**

Киев граждан авиацияси инженерлари институтининг Тошкент филиалида ишлаш учун КПСС тарихи фани бўйича **ассистент.**

Конкурс муддати — 17 октябргача.

Мурожаат қилиш учун адрес: Тошкент шаҳри, Гоголь кўчаси, 77-уй.

●

СССР ХАЛҚЛАРИ ДЎСТЛИГИ САРОЙИДА

2 октябрь соат 17.00 ва 20.00 да,

3 октябрь соат 16.00 да

Насиба АБДУЛЛАЕВА иштирокида

Алишер Навоий номли Ўзбек давлат академик Катта театри солистларининг

КОНЦЕРТИ

Билетлар Навоий номли театр кассасида сотилади.

Коллектив бўлиб келиш учун заявкалар қабул қилинмоқда.

Маълумотлар олиш учун телефон: 33-90-81.

●

Театр

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 2/X да **Князь Игорь,** 3/X да **Жизель** (СССР Халқлари дўстлиги саройида).

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 2/X да **Хотинимнинг эри,** 3/X да **Тошболта ошиқ.**

Редактор Л. ҚАЮМОВ.

1 ОКТЯБРЬ, СЕШАНБА

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

МОСКВА I. 9.00 — «Время». 9.40 — «Болаларга ҳайвонлар ҳақида». 10.10 — Телефильм. 10.50 — Мультфильм. 11.10 — «Моцарт». Телевизион бадиий фильм. 4-серия. 12.30 — ва 15.00 — Янгиликлар. 15.20 — Ҳужжатли фильм. 16.00 — «Асли болаликдан». 16.45 — «Сенинг ленинча кутубхонанг». 17.25 — Концерт. 17.40 — Спорт гимнастикаси бўйича СССР кубоги ва чемпионати. 18.30 — Телефильм. 19.15 — «Дунё воқеалари». 19.35 — Мультфильм. 20.05 — «Моцарт». Телевизион бадиий фильм премьераси. 5-серия. 21.30 «Время». 22.05 — «Хуаншань тоғлик қиз» Бадиий фильм. (ХХР) 23.45 — «Дунё воқеалари».

МОСКВА II. 9.00 — Эрталабки гимнастика. 9.15 — Телефильм. 9.35 — ва 10.35 — Физика. 10.05 — ва 14.00 — Француз тили. 11.05 — Илмий оммабоп фильм. 11.35 — ва 12.40 — Музика. 12.05 — «Шахмат мактаби». 13.10 — Табиатшунослик. 13.30 — Ҳужжатли фильм. 14.30 — Тарих. 15.00 — «Драматургия ва театр». 15.50 — Ёзги биатлон бўйича Бутуниттифоқ мусобақалари. 16.20 — ва 18.30 — Янгиликлар. 18.45 — «Музикали киоск». 19.15 — «Китоблар — дўстлик жарчилари». 19.45 — В. Левченко куйлайди. 20.30 — «Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар». 20.45 — «...16 ёшгача ва ундан катталар». 21.30 — «Время». 22.05 — Сюита. 22.15 — Хоккей бўйича СССР чемпионати. «Крылья Советов» — МАСК.

ТОШКЕНТ I. 7.30 — Ритмик гимнастика. 7.50 — Мультфильм. 8.00 — «Пионер телетайпи». 8.10 — Тонгги тароналар. 8.20 — Ишчи ёшлар учун. 8.30 — «Ахборот». 18.00 — Янгиликлар. 18.15 — Фильм-концерт. 18.40 — «Дўстларимиз планетаси». 19.10 — В. И. Лениннинг «Фридрих Энгельс: буюк олим ва мураббий» мақоласининг 90 йиллигига. 19.30 — «Ахборот». 19.50 «Социализм дунёси». 20.10 «Аччиқ ҳақиқат». 20.30 «Ахборот». 20.55 — «Бир асар тарихи». 21.30 — «Время». 22.05 — «Хирмонингизга барака». 22.25 — Концерт.

ТОШКЕНТ II. 9.00 — 16.25 — Москва II. 17.05 — Болалар учун фильм. 18.15 — «Ёшлик». 18.40 — «Привалов миллионлари». Бадиий фильм. 20.00 — Тошкент янгиликлари. 20.20 — «Классик куй саҳифалари». 21.00 — Телефильм. 21.30 Москва II.

РАДИО

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 8.30 — «Меҳнат шарофати». 9.30 — «Мактаб, оила ва тарбия». 11.15 — Болалар учун эшиттириш. 12.10 — «Ишчинома». 13.00 — «Чорвадор». 14.00 — Қишлоқ хўжалик ходимлари учун эшиттириш. 15.40 — Табиат ҳақида ҳикоялар. 16.00 — «Фан ва техника». 17.00 — Мактаб ўқувчилари учун эшиттириш. 18.15 — «Россияда биринчи революциянинг ўлмас анъаналари» 18.30 — Кичкинтойлар учун концерт. 18.40 — «Огонёк». 19.25 — «Ёшлик». 21.00 — «Адабий ўқиш». 21.20 — «Қишлоқ оқшомлари». 22.30 — «Олтин далам». 23.30 — Дам олиш концерти.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.

Редакция адреси: 700047, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32.

Хатлар ва оммавий ишлар бўлими телефонлари — 33-21-43, 32-53 16, 32-53-20, 32-53-21, 33-11-49, 32-54-06.